

315.9303
ก 437

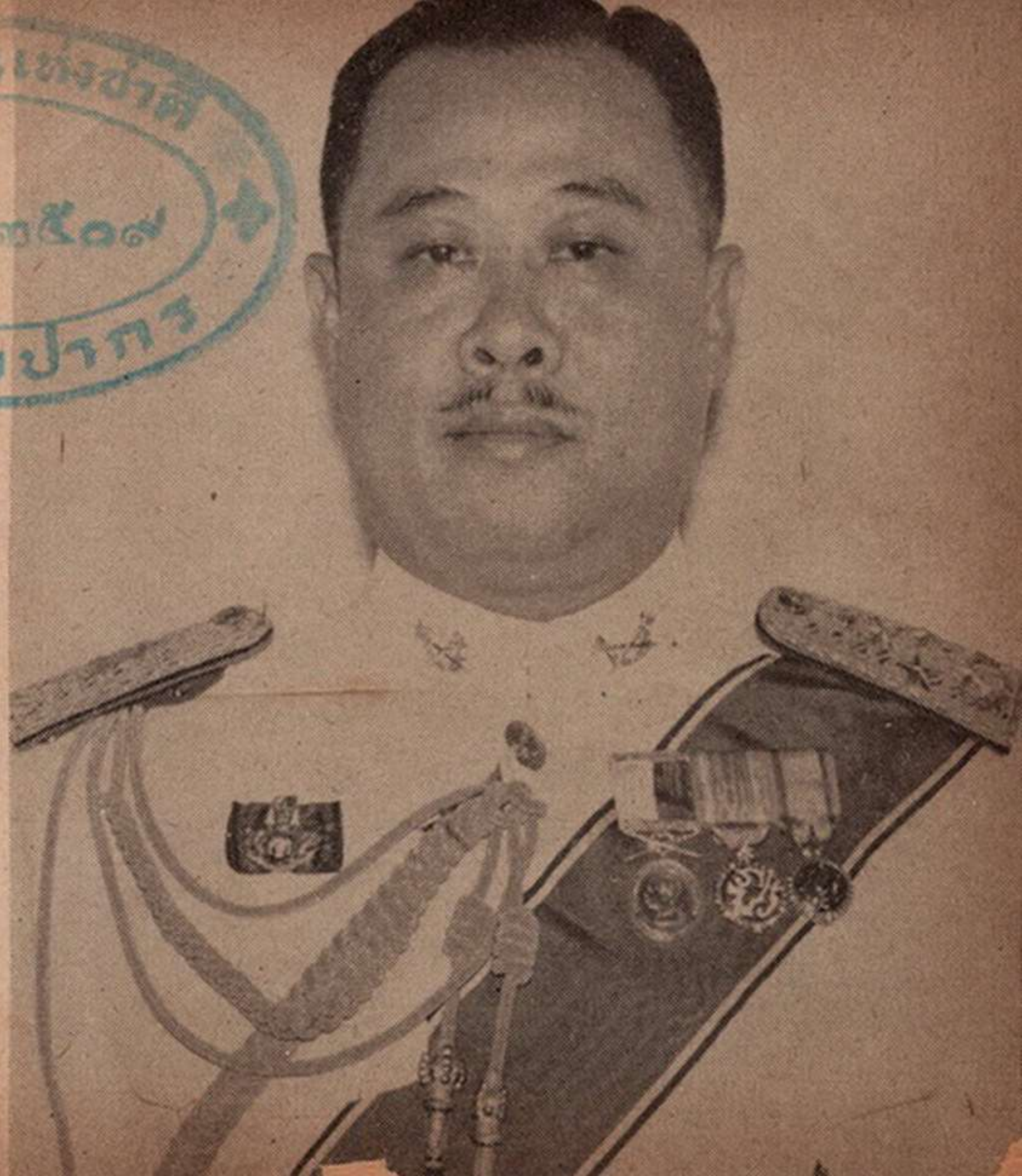
การก่อสร้าง พระพุทธบาทหินมิ่งมงคล

ข เขากอง ตำบลลำภา ลำเภอเมืองฯ จังหวัดบุรีรัมย์

หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

ฯพณฯ พลเอก ประภาส จารุเสถียร
ประธานคณะกรรมการก่อสร้างพระพุทธรูป
และปรับปรุงบริเวณเขากง

การก่อสร้างพระพุทธทักษิณมิ่งมงคล

ณ . เขากง ตำบลลำภู อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

เลขห้อง ๑๘

เลขหมู่ ๙/๕.๙๓๐๔
ก. ๔๓๗

เลขทะเบียน พ. ๑๗๔๗๓.

กระทรวงมหาดไทยช่วยอุปถัมภ์ ๖ พณฯ รองนายกรัฐมนตรีได้ไปตรวจดูสถานที่ภูมิประเทศแห่งนั้น
แล้ว เห็นว่ามีชัยภูมิเหมาะสมที่จะปรับปรุงพื้นที่และก่อสร้างปูชนียวัตถุทางพุทธศาสนา ให้สง่างาม
เป็นมิ่งขวัญสำหรับชาวพุทธศาสนิกชนภาคใต้สักการบูชาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เกิด
ความยึดมั่นในหลักธรรมฝ่ายพุทธศาสนาได้ตามนโยบายรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะ
ส่งเสริมการศาสนาทุกศาสนาตามความศรัทธาของประชาชนที่เลื่อมใส ทั้งได้เคยจัดสร้างมัสยิดกลาง
ให้ชาวไทยในจังหวัดปัตตานี และการก่อสร้างพระมงคลมิ่งเมืองและพุทธอุทยานเขาคานพระบาท
จังหวัดอุบลราชธานีมาแล้ว

๖ พณฯ รองนายกรัฐมนตรี จึงได้มอบหมายให้นายชำนาญ ยุวบูรณ์ อธิบดีกรมการ
ปกครองออกไปปรึกษาหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตภาคใต้ รวม ๑๔ จังหวัด และฟังความ
ความคิดเห็นของคณะสงฆ์กับผู้แทนชาวพุทธศาสนิกชนในจังหวัดนราธิวาสแล้ว มีความเห็นพ้องต้องกัน
ตามคำริขของ ๖ พณฯ รองนายกรัฐมนตรีที่จะดำเนินการฟื้นฟูและปรับปรุงบริเวณเขากง โดยมี
หลักการใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. ก่อสร้างพระพุทธรูปตามแบบอย่างสายวัฒนธรรมประจำภาคใต้ บนเนินเขากงลูก
สูงสุก ๑ องค์ หน้าตักกว้าง ๑๕.๐๐ เมตร

๒. ก่อสร้างซำปอกง และพระพุทธรูปฝ่ายมหายาน ภายในบริเวณเขากง ๑ แห่ง

๓. ปรับปรุงบริเวณให้ร่มรื่นสวยงาม สำหรับประชาชนทั่วไปได้ใช้เป็นที่พักผ่อน
หย่อนใจอีกส่วนหนึ่งด้วย

เนื้อที่บริเวณเขากง ที่คณะกรรมการจะดำเนินการปรับปรุงนี้ ทางราชการได้จัดการขึ้น
ทะเบียนที่ดินเป็นที่ดินราชพัสดุไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๑๔๒ ไร่ ๖๕ ตารางวา
เนื้อและทิศใต้จดที่นาของเอกชนตลอดแนว ทิศตะวันออกจดแนวทางหลวงสายนราธิวาส-ตันหยงมัส
ภายในบริเวณร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติพอสมควร นอกนั้นเป็นต้นไม้เบญจ-
พรรณขนาดเล็กขึ้นอยู่ทั่วไป มีที่ราบลุ่มที่ราษฎรอาศัยทำนาอยู่เป็นตอน ๆ ด้านทิศตะวันออกเฉียง
เหนือ ที่ดินบริเวณต่อกับเนินเขาทั้ง ๓ ลูก เป็นที่ลาดหล่นสวยงามมาก เหมาะแก่การตัดแปลงเป็น
พุทธอุทยาน ในเมื่อได้ตัดถนนไปรอบบริเวณแล้ว จะดูลดหล่นแลเห็นทิวทัศน์ไปได้ไกล และยัง
เมื่อได้ปรับปรุงจัดพรรณไม้ต่าง ๆ มาปลูกเพิ่มเติมแล้ว จะเป็นสถานที่สวยงามที่สุดในภาคใต้

คณะกรรมการดำเนินงานได้จัดแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ โครงการ

โครงการที่ ๑ เริ่มด้วยการก่อสร้างพระพุทธรูปพร้อมด้วยฐาน และชานรอบฐาน มี
 ชุ่มหอรระฆัง และชุ่มไว้พระพุทธรูป ๔ มุม บันไดขึ้นลง ๔ ทาง องค์พระพุทธรูปประดับด้วย
 กระเบื้องโมเสกสีทอง ฐานพระพุทธรูปประกอบด้วยชุ่มและทับูชา ทั้ง ๔ ด้าน มีแผ่นศิลาจารึก
 และรายชื่อผู้ศรัทธาบริจาคทรัพย์สมทบทุนการก่อสร้าง ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท ขึ้นไป ตกแต่งเนินเขา
 ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปให้สวยงามมีทางขึ้นลงทั้ง ๔ ด้าน ตามทิศสำคัญ

นอกจากจะสร้างพระพุทธรูปซึ่งเป็นหลักของพุทธอุทยานเขากงนี้แล้ว ในโครงการขั้น
 แรกจะได้สร้างอาคารในส่วนที่เป็นเขตพัฒนาทางจิต มีทั้งที่พักสงฆ์และฆราวาส ที่จะฝึกจิตทางธรรม
 ตลอดจนที่ศึกษาเล่าเรียนทางบาลีจะได้กันที่ไว้ให้อยู่ในเขตนีด้วย

โครงการขั้นที่ ๒ สิ่งก่อสร้างสำคัญได้แก่ ธรรมศาลาสำหรับทำพิธีสงฆ์ รวมทั้งที่พัก
 สงฆ์ กัปปการบูรณะเจดีย์โบราณทางด้านทิศเหนือขององค์พระ ฯ ด้านทิศใต้มีพิพิธภัณฑสถานและห้อง
 สมุท กัปปจัดสร้างถนนรองเชื่อมโยงรอบบริเวณสิ่งก่อสร้างที่สำคัญนี้ พร้อมด้วยการจัดสวนปลูก
 พรรณไม้ที่สำคัญและสวยงามเพิ่มเติม ให้สมแก่พุทธอุทยานที่รุ่มร่าม

โครงการชั้นที่ ๓ สิ่งก่อสร้างสำคัญมีสถานื่อนามัยชั้น ๑ และโรงเรียนประถม ตลอดจน
 งานการปรับปรุงบริเวณให้สมบูรณ์แบบ เพื่อความเหมาะสมแก่พุทธอุทยานประจำภาคได้อย่างสม
 ภาคภูมิ โครงการก่อสร้างพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลและการปรับปรุงเขากง จะแล้วเสร็จสมบูรณ์ใน
 โครงการชั้นที่ ๓ นี้

โดยที่โครงการก่อสร้างพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคล และการปรับปรุงบริเวณเขากง เพื่อ
 ให้เป็นพุทธอุทยานที่สำคัญประจำภาคได้ เป็นโครงการมหากุศลที่ต้องการความศรัทธาของประชาชน
 ชาวภาคใต้ ร่วมกับคณะสงฆ์ และคณะกรรมการ ดังนั้น เพื่อให้โครงการนี้ได้ดำเนินไปโดยรวดเร็ว
 และถูกต้องในกุศลเจตนา กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการก่อสร้างพระพุทธรูป
 และปรับปรุงบริเวณเขากงขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

๑. พลเอก ประภาส จารุเสถียร

ประธานกรรมการ

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๒. พันเอกพิเศษ ถนัค คอมันตร์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	รองประธานกรรมการ
๓. พล. อ.อ. ทวี จุลละทรัพย์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม	”
๔. พล. ต.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
และอธิบดีกรมตำรวจ	”
๕. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	”
๖. พระครูไพโรจน์ศาสนกิจ (พลับ อนฺตโชโต)
เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา	ที่ปรึกษา
๗. พระครูวิสัยโสภณ (ทิม ฐมฺมธโร)
วัดช้างไห้ จังหวัดปัตตานี	”

๘.	อธิบดีกรมการปกครอง	กรมการ
๙.	รองอธิบดีกรมการปกครอง	”
๑๐.	ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	”
๑๑.	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา	”
๑๒.	ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี	”
๑๓.	ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา	”
๑๔.	ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล	”
๑๕.	ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา	”
๑๖.	ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง	”
๑๗.	ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง	”
๑๘.	ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต	”
๑๙.	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช	”

๒๐.	ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี	กรรมการ
๒๑.	ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่	„
๒๒.	ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา	„
๒๓.	ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง	„
๒๔.	ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร	„
๒๕.	นายจิตร บัวบุศย์ ศึกษาธิการเทศก่เอก กรมอาชีวศึกษา	„
๒๖.	นายพิจิตร พูนพนิช สถาปนิกเอก ฝ่ายการโยธา เทศบาลนครกรุงเทพ	„
๒๗.	หัวหน้ากองประสานราชการ	„
๒๘.	เลขานุการกรรมการปกครอง	กรรมการและเลขานุการ
๒๙.	นายเจริญ ธารงเกียรติ ประจำกองอัตรากำลังและส่งเสริม สมรรถภาพ กรรมการปกครอง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทย ยังได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการก่อสร้าง
พระพุทธรูปและปรับปรุงบริเวณเขากงขึ้นอีกคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

๑. อธิบดีกรมการปกครอง	ประธานอนุกรรมการ
๒. รองอธิบดีกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	,,
๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา	,,
๕. นายกุดั่น กลัมพากร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครราชสีมา	,,
๖. ศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา	,,
๗. ปลัดจังหวัดนครราชสีมา	,,
๘. นายอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา	,,

๙. นายจิตร บัวบุศย์ ศึกษานิเทศก์เอก

อนุกรรมการ

กรมอาชีวศึกษา

๑๐. นายพิจิตร พูนพนิช สถาปนิกเอก ฝ่ายการโยธา

„

เทศบาลนครกรุงเทพ

๑๑. เลขาธิการกรมการปกครอง

อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๒. นายเจริญ ชำรงเกียรติ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ประจำกองอัตรากำลังและส่งเสริม

สมรรถภาพ กรมการปกครอง

งานออกแบบการก่อสร้างพระพุทธรูปใหญ่ประจำภาคใต้ ซึ่งคณะกรรมการ ฯ มีมติให้
ชื่อนานนามว่า “พระพุทธรูปทักษิณเมืงมงคล” ได้ออกแบบให้มีพุทธลักษณะตามอิทธิพลของ
สกุลศิลปอินเดียใต้ โจพระุ่นหลัง ซึ่งแผ่อิทธิพลมาในระยะเดียวกับสกุลศิลปเสนาตลอคภาคใต้ของ
ประเทศไทย พระพุทธรูปสกุลนี้ ปรากฏว่าพบมากที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นสกุลศิลปที่มี
การเคลื่อนไหว ซึ่งประชาชนสนใจมาก เมื่อราวระหว่างพุทธศตวรรษ ที่ ๑๗-๑๙ เป็นระยะ

เวลาที่ศิลปินพื้นเมืองภาคใต้มีความชำนาญ จากการศึกษาศิลปินอินเดียเหนือและอินเดียใต้ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ด้านศิลปให้อย่างดีแล้ว จึงได้ร่วมกันสร้างสรรค์งานเกี่ยวแก่พุทธศิลป์แพร่หลาย และไม่เพียงแต่ตลอดภาคใต้นี้ แม้แต่ในภาคต่าง ๆ ทิวแหลมสุวรรณภูมิ อิทธิพลของสกุลศิลปทั้ง ๒ ก็ได้แผ่ขยายออกไปทั่ว ปราภฏว่าพบพระพุทธรูปในสกุลศิลปดังกล่าวนี้มากที่สุด ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคกลาง ซึ่งสามารถจะแยกพุทธลักษณะประจำภาคได้ด้วย คุณค่าของศิลปทางวัฒนธรรมและอิทธิพลสิ่งแวดล้อมของแต่ละภูมิภาคเป็นสำคัญ

โดยเฉพาะพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลนี้ ถือเป็นแบบอย่างพระพุทธรูปประจำภาคใต้โดยตรง การออกแบบได้ออกแบบให้เหมาะสมแก่การก่อสร้างแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก เริ่มแต่ฐานรากขึ้นไป จนถึงพระเกศ เป็นพระพุทธรูปปางปฐมเทศนา หน้าตักกว้าง ๑๕ เมตร เมื่อคิดตามส่วนแล้วพระพักตร์จะมีส่วนกว้าง ๔.๐๐ เมตร วัดจากพระหนุถึงยอดพระเกศบัวตูม สูง ๖.๐๐ เมตร และจากบัวใต้พระเพลาถึงยอดพระเกศสูง ๒๐.๐๐ เมตร ฐานกว้าง ๑๑.๐๐ เมตร ยาว ๑๘.๐๐ เมตร สูง ๔.๓๐ เมตร ฐานวัดจากระดับพื้นดินถึงฐานสูง ๑.๐๕ เมตร กว้างโดยรอบ ๗.๐๐ เมตร หอระฆังและซุ้มไว้พระพุทธรูป กว้าง ๓.๐๐ เมตร ยาว ๓.๐๐ เมตร สูง ๖.๕๐

เมตร บันไดทางขึ้นลงชานคานหน้ากว้าง ๕.๕๐ เมตร คานข้างและคานหลังกว้างคานละ ๔.๐๐ เมตร

แบบฐานชุกีประดับด้วยศิลาจารึกประวัติ และรายชื่อผู้ศรัทธาบริจาคทรัพย์สมทบทุน การก่อสร้าง ที่บูชาทั้ง ๔ คาน ได้ออกแบบดัดแปลงมาจากอิทธิพลแบบอย่างของสกุลศิลปเสนา และโจพะผสมกัน ถือเป็นแบบที่ได้ออกเนื่องมาจากแบบฐานพระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช และพระบรมธาตุที่ไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับชุกีหอรระฆัง และชุกีไว้พระพุทธรูปนั้นได้ออกแบบดัดแปลงมาจากแบบเจดีย์โบราณที่ปรากฏอยู่บนเนินเขาในบริเวณเขากง ซึ่งก็เป็นแบบอย่างของสกุลศิลปเสนาร่วมสมัยเดียวกันโดยตลอด

แบบชำปอกงนั้นก็ได้พยายามออกแบบจากสถาปัตยกรรมจีนสมัยเหม็งตอนปลาย ระหว่างประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๗-๑๘ ซึ่งเป็นสกุลศิลปร่วมสมัยในระยะเวลาเดียวกับสกุลศิลปประจำภาคใต้ตลอดจนพระพุทธรูปมหายานจากธิเบต ก็เป็นแบบศิลปในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๗-๑๘ เช่นเดียวกัน

ความสำเร็จสมบูรณ์ของพุทธอุทยานเขากงนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือแรงศรัทธาของประชาชน และคณะสงฆ์ของภาคใต้เป็นหลักสำคัญ ฉะนั้น หากจะมีโอกาสที่จะช่วยกันศรัทธาอุปการะแต่พุทธอุทยานนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ไปด้วยประการใดแล้ว ก็ขอได้โปรดสนับสนุนอนุโมทนา เพื่อการสถิตสถาพรสืบต่อพระพุทธศาสนาของชาวเราให้มั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ให้สมดังที่ชาวโลกพากันยกย่องประเทศไทยว่า เป็นแหล่งของพุทธศาสนาที่รุ่งโรจน์มาแล้วในอดีตและปัจจุบัน และแสงธรรมนี้จะเรืองรองต่อไปในอนาคตกาลด้วยแรงศรัทธาของชาวเราที่จะร่วมกันพัฒนาสืบไป.

คณะกรรมการก่อสร้างพระพุทธรูปและปรับปรุงบริเวณเขากง

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๙

泰南陶公府考功山

南方吉祥[塔新民蒙康]大佛簡介

衆多泰南僧侶及善男信女，曾請求副國務院長兼內務部長巴博上將，對泰南陶公府直轄縣南浦區考功山範圍之佛像修建事宜，予以支持及贊助，使該地區成為泰國南部萬千善信敬奉膜拜之佛教勝地。

根據官方調查所得，顯示上述之考功山，在古代即曾建有佛教寺院，因此，巴博上將特委派行政廳長乃參南，裕哇汶氏會同泰南十四府治府尹，就此事進行會商，結果認為應依循衆善信之願望，將考功山加以修建及美化。

會議決定依照下列步驟進行：

(一) 在考功山麓之丘陵上，塑建一巨大佛像，其兩端膝蓋距離為十五公尺，而佛像聖顏將依照泰南文化傳統之形式塑建。

(二) 在考功山範圍，塑建佛教大乘宗佛像及三寶公聖像，此舉係依照泰南華僑之意向辦理。

(三) 美化考功山地區，使成為民衆憩息旅遊之地。

此項事務，將由「美化考功山地區及塑建佛像委員會」負責策劃及監督。委員會主席係副國務院長兼內務部長巴博上將擔任。至於成所定計劃之實際工作，則由「美化考功山地區及塑建佛像執行小組委員會」負責。該小組委員會主席係內務部行政廳長乃參南，裕哇汶擔任。

上述佛像，定名為「塔新民蒙康」（塔信民蒙空）其釋義為：「南方吉祥佛」，係一巨大佛像，其兩端膝蓋距離達十五公尺，聖顏寬度四公尺，高二十五公尺，將以鋼筋混凝土塑造，而全部以金色瓷磚覆蓋。佛之手部係「佛祖初次說偈」式。

三寶公之聖像，將依照佛曆十七至十九世紀之間，中國明朝末期之藝術形式塑造，上述藝術形式與泰國南部固有傳統藝術在年代上，恰係同一時期。

泰南考功山佛教勝地之完成，有賴乎泰南男女善信及僧侶之虔誠為主要推動力，是故倘有任何足以使此項計劃得以美滿完成之機會，敬望各方有關人士，全力支持，將不勝企禱感戴之志。

「美化泰南考功山地區及塑建佛像委員會」敬啓

佛曆二五〇九年五月十七日

ตำนานวัดเขากง

บริเวณที่ตั้งสำนักสงฆ์เขากงปัจจุบันตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบลลำภู อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส พื้นที่เป็นเนินลาดใกล้เนินเขา อยู่ติดถนนสายนราธิวาส-ตันหยงมัส ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๘ กิโลเมตร

ถ้ำหลังสำนักสงฆ์เขากง มีเนินเขาเล็ก ๆ ๓ ลูก ติดต่อกันเป็นเทือกเดียวกัน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๔๒ ไร่เศษ โดยรอบเขาเล็ก ๆ ทั้งสามลูกนี้ เป็นบริเวณพื้นที่นาและหมู่บ้านราษฎรพื้นที่บริเวณเขาเล็ก ๆ ทั้งสามลูกนี้ แต่เดิมเล่าสืบกันมาว่า เป็นหมู่บ้านของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธกลุ่มหนึ่ง และบนเขาเล็ก ๆ ทางด้านเหนือซึ่งติดต่อกับหนองน้ำใหญ่ ที่ชาวบ้านเรียกกันว่าแม่กงนั้น เป็นที่ตั้งของวัดเก่าแก่โบราณวัดหนึ่ง ซึ่งยังมีซากโบราณสถานบางอย่างเหลืออยู่ แต่ภายหลัง

เมื่อประชาชนชาวไทยอพยพย้ายไปอยู่ที่แห่งอื่น ๆ เช่น ในอำเภอตากใบ ในบ้านโคกโก เสียเป็นส่วนใหญ่แล้ว วัดเขากงซึ่งเป็นวัดโบราณกว้างรอยชำรุดทรุดโทรมลง ที่ดินบริเวณนั้นได้ถูกทอดทิ้งมานานโดยไม่มีประชาชนเข้าไปจับจอง หรือตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนั้น เพราะกลัวอาถรรพ์บางอย่าง จึงไม่กล้าเข้าไปตั้งภูมิลำเนาและจับจอง แม้แต่ฮิรู หิน ซึ่งเป็นเศษของซากโบราณสถานที่ตั้งอยู่บนเขาเล็ก ๆ เหล่านั้น ราษฎรทั้งชาวพุทธและผู้นับถือศาสนาอิสลาม ก็ไม่กล้านำไปใช้เพื่อประโยชน์ในครอบครัวของตน เพราะเกรงว่าจะเกิดอาเพศต่าง ๆ แก่คนในครอบครัว ดังนั้นบริเวณพื้นที่เขากงจึงชำรุดทรุดโทรมตามสภาพความเก่าแก่ของอายุสิ่งเหล่านั้น ต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๕ ทางราชการจึงได้จัดขึ้นทะเบียนที่ดินบริเวณเขากงนี้ ไว้เป็นที่ดินราชพัสดุ จนกระทั่งบัดนี้

ซากโบราณสถานซึ่งเป็นที่ตั้งวัดเขากงในสมัยโบราณ เท่าที่สืบทราบปรากฏว่าเป็นวัดดั้งเดิมของชาวไทยในบริเวณพื้นที่จังหวัดนี้ มีคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมาว่า วัดนี้เคยเป็นวัดใหญ่ที่มีประชาชนเลื่อมใสศรัทธามากวัดหนึ่ง ในครั้งก่อนที่จะมีการตัดถนนเป็นเส้นทางคมนาคมอย่างปัจจุบันนี้

เนื่องจากเจ้าอาวาสเป็นผู้ที่มีประชาชนเลื่อมใส ประกอบกับที่ตั้งของวัดนี้แต่ดั้งเดิมอยู่ในเส้นทางเดิน
ทางบกสายสำคัญของเมืองไทยในภาคใต้ด้านทะเลตะวันออก คือ จากเมืองสงขลา บัตตานี จนถึง
เมืองสาย (เมื่อครั้งตั้งอยู่ที่อำเภออิงอ) กับเมืองระแงะ และกลันตัน ตรังกานู ตลอดจนถึงเมือง
ปาหัง วัดนี้จึงเป็นที่พักของผู้เดินทางในสมัยก่อน ตลอดมาจนถึงเมื่อตัดถนนให้รถยนต์ รถไฟ เดิน
ได้แล้ว การพักในระหว่างเส้นทางนี้จึงเลิกไป หมู่บ้านจึงทรุดโทรมเนื่องจากประชาชนอพยพไป
อยู่ในที่ดินใหม่ คงเหลือเพียงซากวัด ตั้งปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้

เรื่องราวเกี่ยวกับเจ้าอาวาสวัดเขากงแต่โบราณนั้น มีเรื่องเล่ากันอยู่มาก แต่พอจะจับ
ความได้ว่ามีเจ้าอาวาสที่มีชื่อเสียงมากที่สุด ๓ องค์ คือ ท่านทิศรัตน์ ท่านทอง และท่านบางเค็ม
ใน ๓ องค์นี้ ท่านบางเค็มเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุด แต่ไม่ทราบว่าเป็นชื่อจริงของท่านชื่ออะไร เจ้า
อาวาสองค์นี้เป็นสงฆ์ฝ่ายอรัญวาสี ชอบการรุดงค์ไปในที่ต่าง ๆ ภายหลังได้มาเป็นเจ้าอาวาสวัด
บางเค็ม ซึ่งปัจจุบันเป็นวัดร้างอยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบลลำภู อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
ชาวบ้านทางฝ่ายพุทธศาสนาเรียกท่านว่า พ่อท่านวัดบางเค็ม แต่ประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลาม

เรียกท่านว่า ตูจาเปาะเลาะห์ (ตูจา แปลว่า พระภิกษุ) ต่อมาท่านบางเค็มองค์นี้จึงได้ย้ายมาเป็นเจ้า
 อาวาสวัดเขากง มีประชาชนไทยพุทธและไทยอิสลามเลื่อมใสในบุญญาริการและความศักตสิทธิ์เป็น
 อย่างมาก ถึงแก่เล่าลือกันว่า สามารถชลบ้นกาลให้น้ำเค็มกลายเป็นน้ำจืดได้ และสามารถคุ้มกัน
 ให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในแถบตำบลบางเค็ม รอดพ้นภัยต่าง ๆ เช่นให้ปลอดภัยจากจรเข้ตู่ที่ชุกชุม
 ในลำคลองบางนระราได้อย่างน่าอัศจรรย์ ซึ่งชาวบ้านที่จะไปทางเรือในคลองบางนระรา จะต้อง
 อธิษฐานถึงเจ้าอาวาสองค์นี้อยู่ทุกครั้ง เป็นที่เลื่อมใสไปทุกแห่ง

สำนักสงฆ์เขากงปัจจุบันนี้ ได้สร้างขึ้นโดยชาวไทยส่วนหนึ่งที่อพยพมาจากอำเภอตากใบ
 ได้ร่วมแรงร่วมใจกันจัดหาที่ดินและสร้างเสนาสนะพอให้สงฆ์อาศัยทำกิจกรรมของสงฆ์ได้ แต่ขณะนั้น
 ยังไม่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา จึงคงเป็นแต่เพียงสำนักสงฆ์เท่านั้น

เรื่องราวของวัดเขากงตามที่ได้เรียบเรียงมานี้ เป็นเพียงตำนานจากคำบอกเล่า แต่อย่างไร
 ไรก็ดี ยังเป็นเค้าโครงได้ว่า วัดเขากงนี้ได้สร้างมาตั้งแต่ประชาชนชาวพื้นเมืองในจังหวัดนี้ ได้

นับถือศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์กันแพร่หลาย ครั้นภายหลังเมื่อชาวพุทธส่วนใหญ่อพยพไป
 อยู่ในท้องถิ่นที่อุดม วัฒนาอารามก็ร่วงโรยตามไปด้วย โดยที่ชาติผู้อุปถัมภ์ช่วยเหลือ และยิ่งกาล
 เวลาล่วงเลยมานานเข้า ความทรุดโทรมร่วงโรยก็ยิ่งเพิ่มพูนมากขึ้น และรกร้างไปในที่สุด และ
 กลับมาตั้งเป็นสำนักสงฆ์ขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังปรากฏอยู่ทุกวันนี้.

หลักฐานทางโบราณคดีเกี่ยวกับ
ลายวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาและภาคใต้

จังหวัดนครราชสีมา

บริเวณเขากง อำเภอเมืองนครราชสีมา

หลักฐานทางโบราณคดีบริเวณเขากง บนเนินเขาก้นทิศเหนือของเนินเขาลูกใหญ่ ขณะ
ขุดพบซากเจดีย์ ๓ องค์ เหลือเพียงแค่ฐานเจดีย์ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีบัวคว่ำบัวหงาย จาก
เศษบัวและส่วนประกอบของเจดีย์ที่ตกอยู่ในบริเวณ แสดงว่าฐานตอนบนขึ้นไปเป็นฐานย่อมุม ๑๒
ยังคงมีอิฐโค้งตัวเจดีย์เหลืออยู่อีกมากพร้อมด้วยบัวโถ เจดีย์ขนาดต่าง ๆ ทำขนาดลดหลั่นขึ้นไปสู่
ยอดจำนวนมาก เมื่อประกอบกันเข้าที่แล้วยอดของเจดีย์นั้นเป็น ๕ ยอด นอกจากนั้นแล้วมีเศียรพระ
พุทธรูปและเศียรพระโพธิสัตว์มหายาน ประกอบด้วยภาพรายรอบฐานเจดีย์อีกเป็นจำนวนมาก

เศษถ้วยชามและหม้อไหที่อยู่ใกล้เคียงกับเจดีย์นี้ แยกสมัยได้ดังนี้

- เศษถ้วยชามสมัยเหม็งตอนปลายพุทธศตวรรษ ที่ ๑๙—๒๐
- เศษหม้อก้นมนและหม้อทะนนวนสมัยสุโขทัย พุทธศตวรรษที่ ๑๙

ตำบลบางเค็ม อำเภอเมืองนราธิวาส

ซากเจดีย์และปูชนียวัตถุอื่น ๆ ไม่ปรากฏว่ามีซากเหลืออยู่ มีแต่เศษถ้วยชามและหม้อไห ในบริเวณที่ซึ่งเคยเป็นที่ชุมนุมชน ตกหล่นอยู่มาก แยกเป็นสมัยได้ดังนี้

- เศษถ้วยชามสมัยเหม็ง พุทธศตวรรษที่ ๑๗—๒๐
- เศษหม้อก้นมนและหม้อทะนนวนสมัยชะเลียง พุทธศตวรรษที่ ๑๗—๑๘
- เศษไห ๔ หู เตาพิชณุโลกรุ่นแรกสมัยชะเรียง พุทธศตวรรษที่ ๑๔—๑๖

บนเขาตันหยง อำเภอเมืองนราธิวาส

เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๒—๓ ปรากฏว่ามีผู้ขุดพบพระพุทธรูปจำนวน ๑๐ กว่าองค์ เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยโลหะผสม ขณะนั้นคงได้พบตัวอย่างพระพุทธรูปในจำนวนดังกล่าว ๑ องค์

เป็นพระพุทธรูปสกุลศิลปโจพะ มีอายุอยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖—๑๘ พระพุทธรูปองค์นี้มีลักษณะพิเศษที่ทำพระเกศมาลาแบบอิทธิพลของสกุลศิลปคันธาระ ผิดกับภาคอื่นๆของประเทศไทย

โลกอิฐ ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ

ซากเจดีย์ที่โลกอิฐคงเหลือแต่ฐานเจดีย์ ฐานรากเจดีย์ทำแข็งแรงมาก ใช้แท่งหิน (แกรนิต) ขนาดใหญ่เป็นฐานแผ่รองรับเจดีย์นี้ เศษอิฐทั่วไปแสดงว่าเป็นอิฐที่ทำขึ้นจากดินในท้องถิ่นนั้น แต่ขนาดใหญ่มากกว่าอิฐซากเจดีย์เขากง โดยที่เจดีย์นี้ถูกรอดถอนชุดเอาอิฐไปใช้การอย่างอื่น จึงหารูปทรงไม่ได้ การกำหนดอายุจำเป็นต้องอาศัยถ้วยชามหม้อไหเป็นหลัก เศษถ้วยชามหม้อไหที่ขุดได้ในบริเวณใกล้กับเจดีย์ แยกออกเป็นสมัยต่าง ๆ ดังนี้

- เศษถ้วยชามสมัยถัง พุทธศตวรรษที่ ๑๑—๑๔.
- เศษถ้วยชามสมัยทวารวดี พุทธศตวรรษที่ ๑๔—๑๕
- เศษถ้วยชามสมัยชองเหนือ พุทธศตวรรษที่ ๑๕—๑๖
- เศษถ้วยชามสมัยชองใต้ พุทธศตวรรษที่ ๑๖—๑๘

— เศษถ้วยชามสมัยหย่วน พุทธศตวรรษที่ ๑๘—๑๙

— เศษถ้วยชามสมัยเหม็ง พุทธศตวรรษที่ ๑๙—๒๐

จากเศษถ้วยชามหม้อไหทั้งกล่าว ทำให้ทราบว่าในบริเวณที่ตั้งเจดีย์โคกอิฐนี้ เป็นแหล่งชุมชนที่ได้ตั้งถิ่นฐานติดต่อกันมาช้านานหลายศตวรรษ เป็นชุมชนที่อุดมสมบูรณ์และแน่นหนาต่อพุทธศาสนาตลอดมา และมาขาดตอนอย่าง กระชั้นหัน ในประมาณสมัย พุทธศตวรรษที่ ๑๙—๒๐ จากการที่ประชาชนได้พากันอพยพไปอยู่แหล่งใหม่ ชากเจดีย์ที่ปรากฏอยู่นั้นเป็นเจดีย์ที่สร้างขึ้นในสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๕ ตรงกับอิทธิพลศิลปาละเช่นเดียวกับพระธาตุไชยา มีอายุก่อนเจดีย์ที่เขากง

ตำบลปาเสมัส อำเภอสุไหงโก-ลก

ได้ขุดพบพระพุทธรูปโลหะผสมสูง ๑^๑/_๒ ฟุต ๑ องค์ เป็นสกุลศิลปอมราวตีรุ่นสูงสุด ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๘-๙ รุ่นเดียวกับองค์ที่ขุดได้ที่ อ. ปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็น

การก่อสร้าง
พระพุทธรูปและปรับปรุงบริเวณเขากง
จังหวัด นราธิวาส

ผังบริเวณก่อสร้าง
พุทธอุทยานเขากง

.... การประชุมที่ห้องประชุม
ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส.

การไปดูบริเวณก่อสร้าง

พุทธอุทยานเขากง.....

ภาพร่างพระพุทธทักษิณมิ่งมงคล

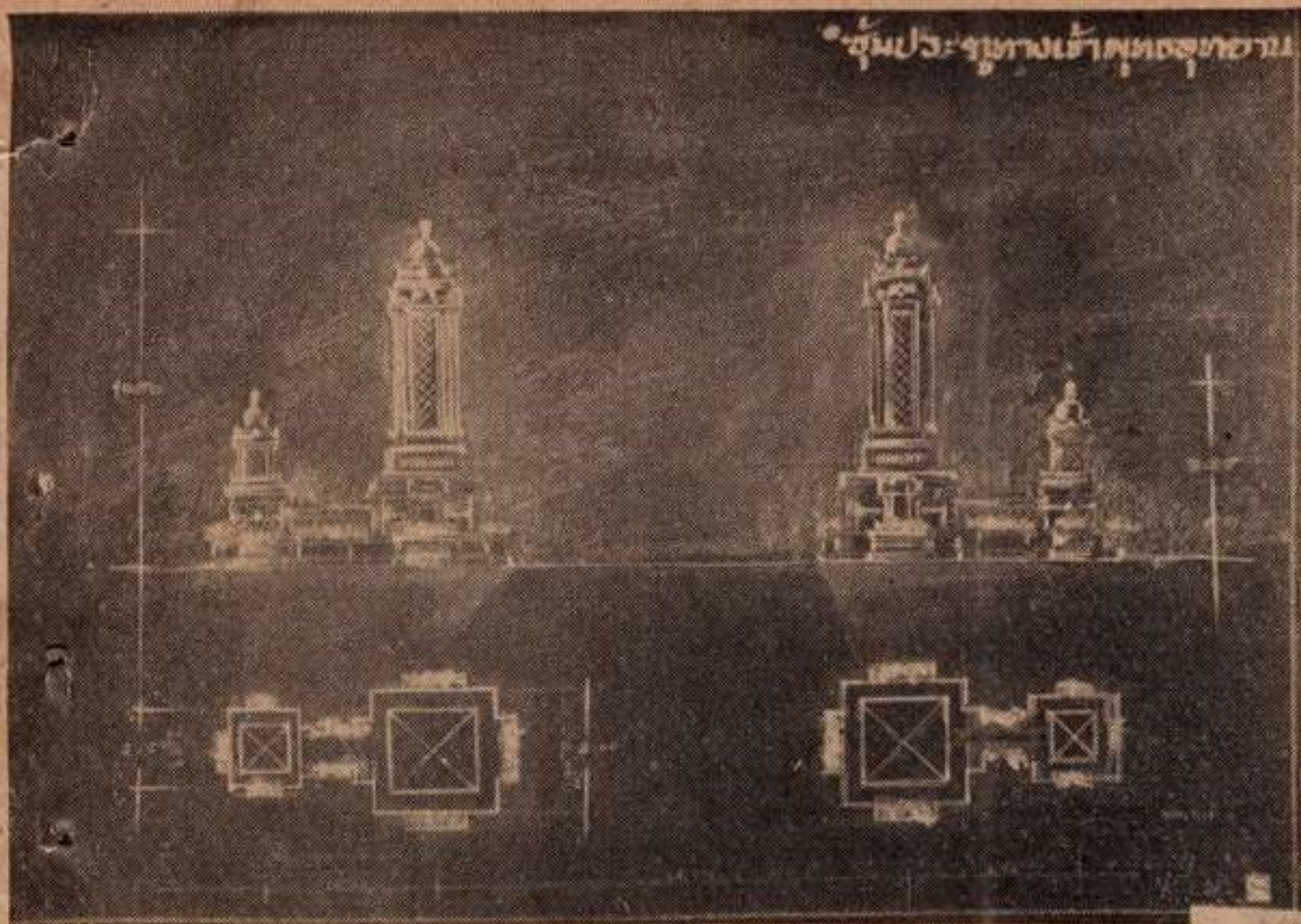
.....พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล (ด้านหน้า)

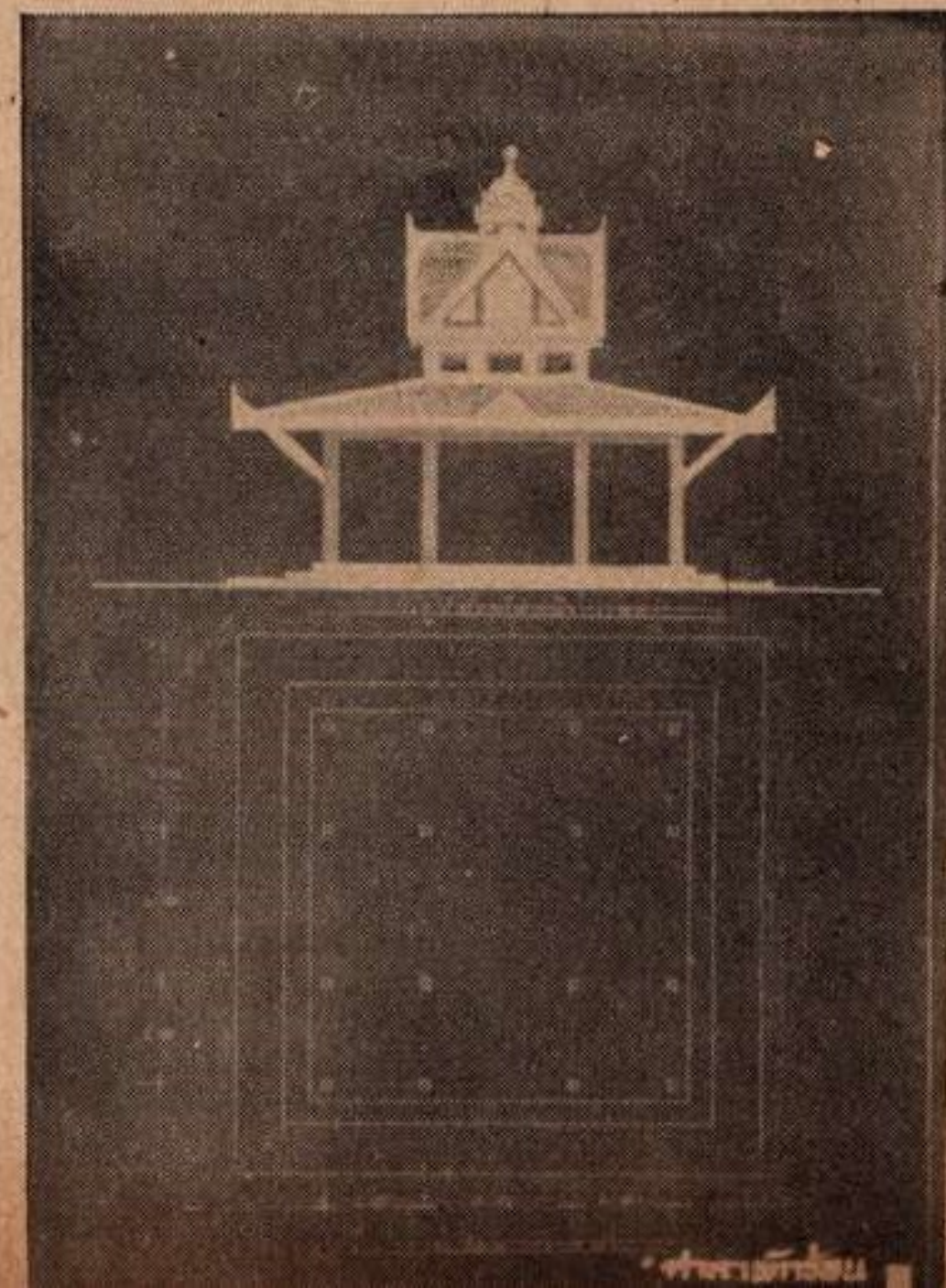
พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล (ด้านข้าง).....

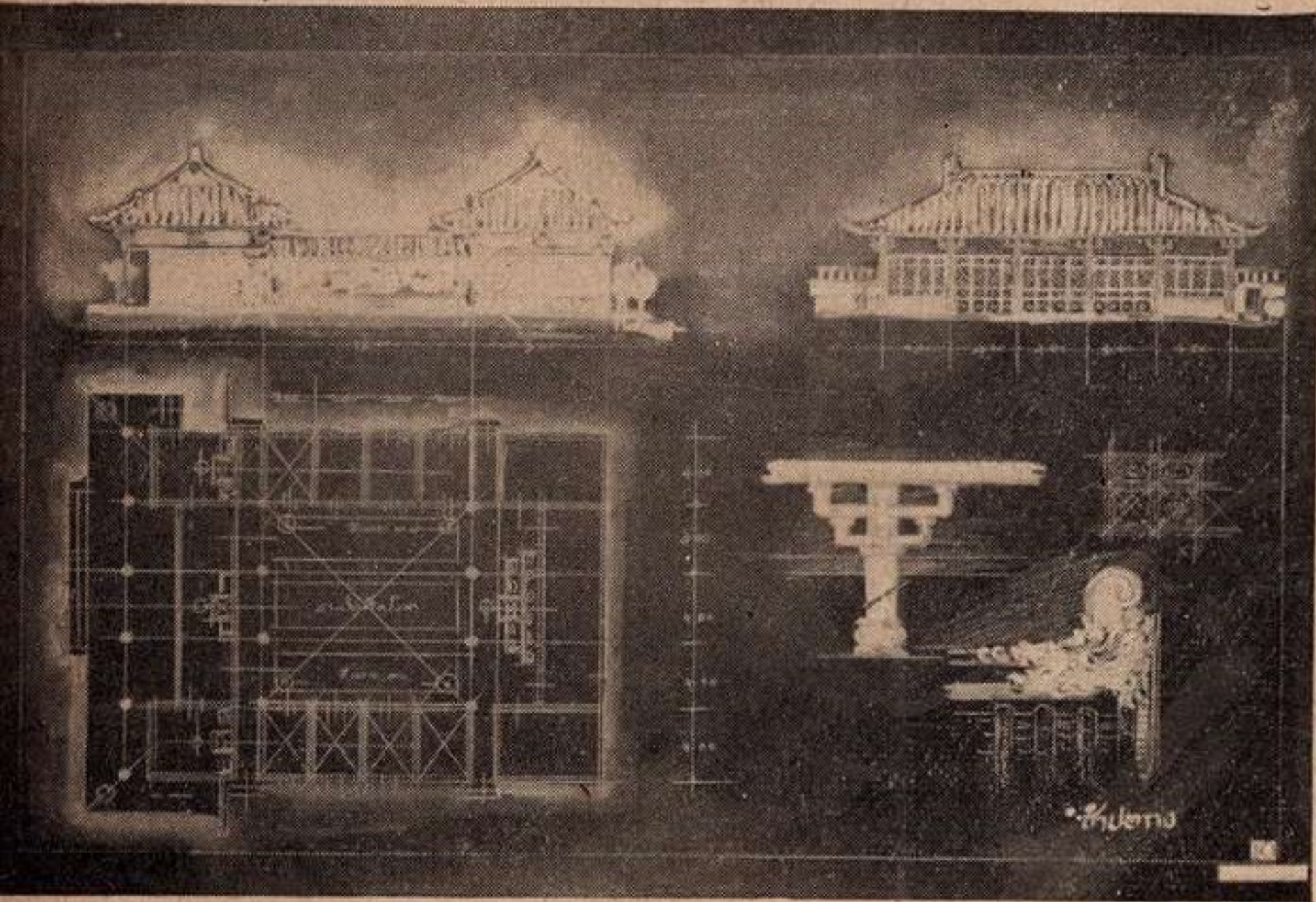
• ชุมประทศทางเข้าพุทธอุทยาน •

..... ชุมประทศทางเข้า
บ

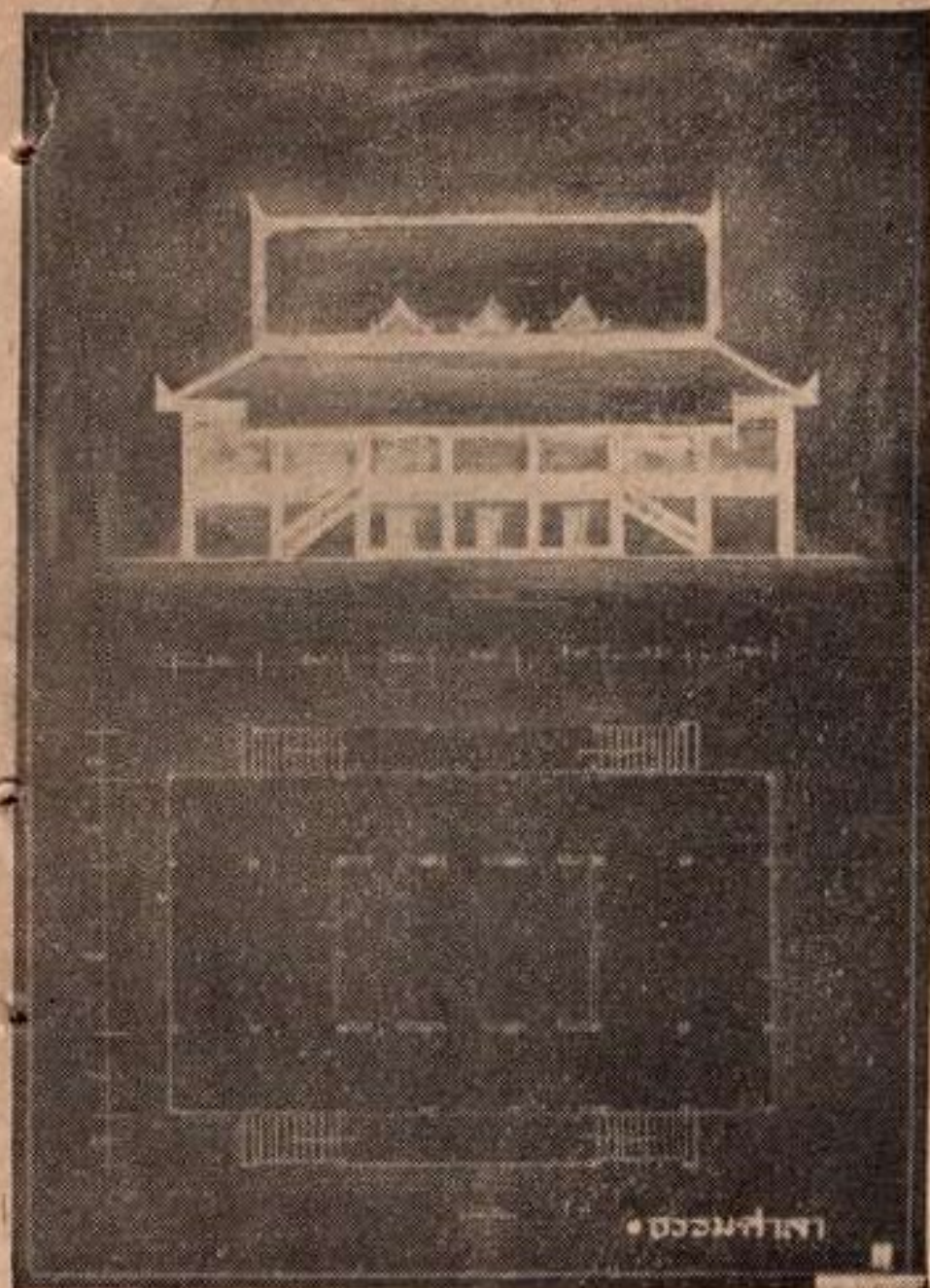
ศาลา ๒ ข้าง ทางเข้า.....

.....ชำปอกง

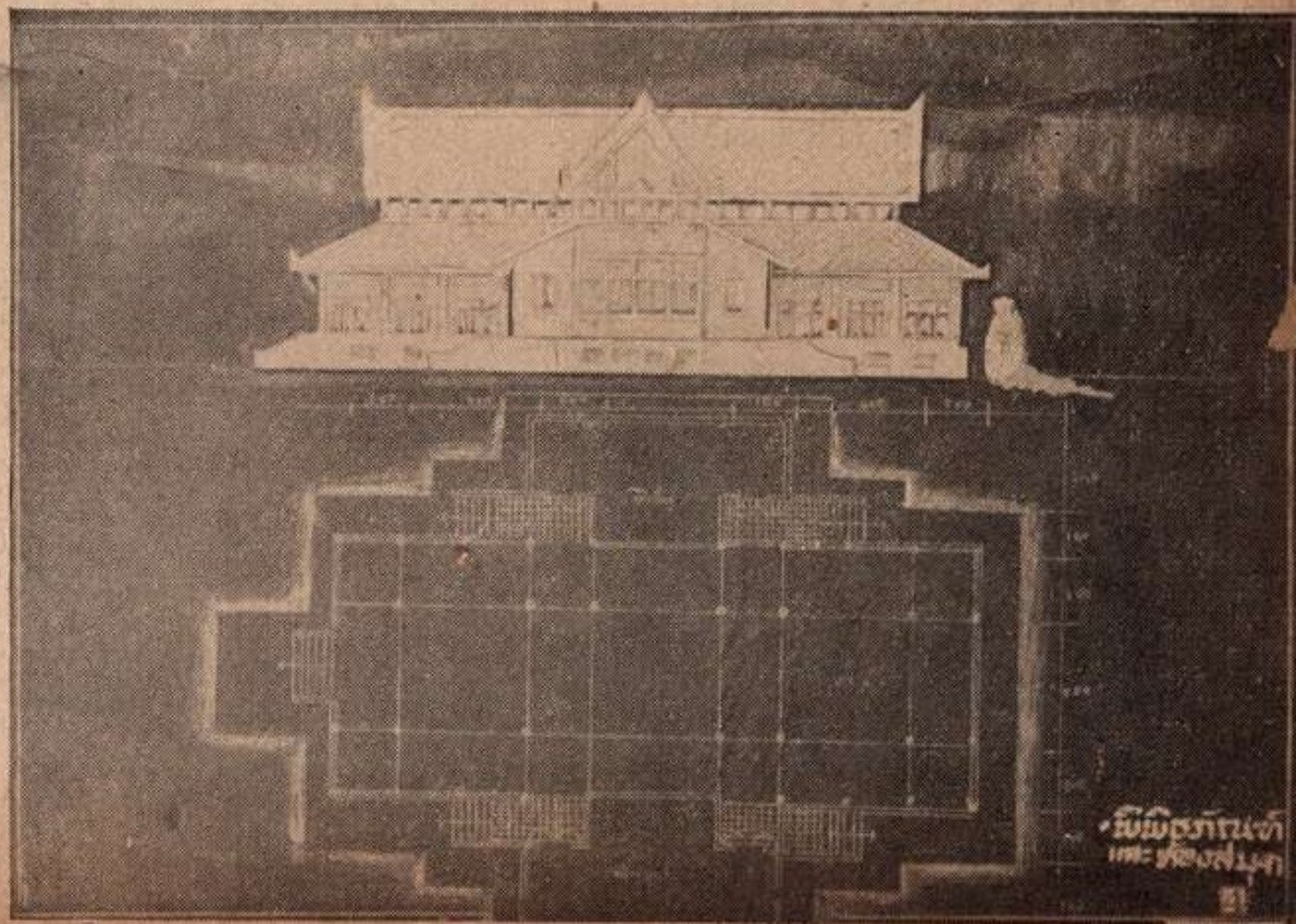

ศาลา ๒ ข้างทางเข้าชำปอกง.....

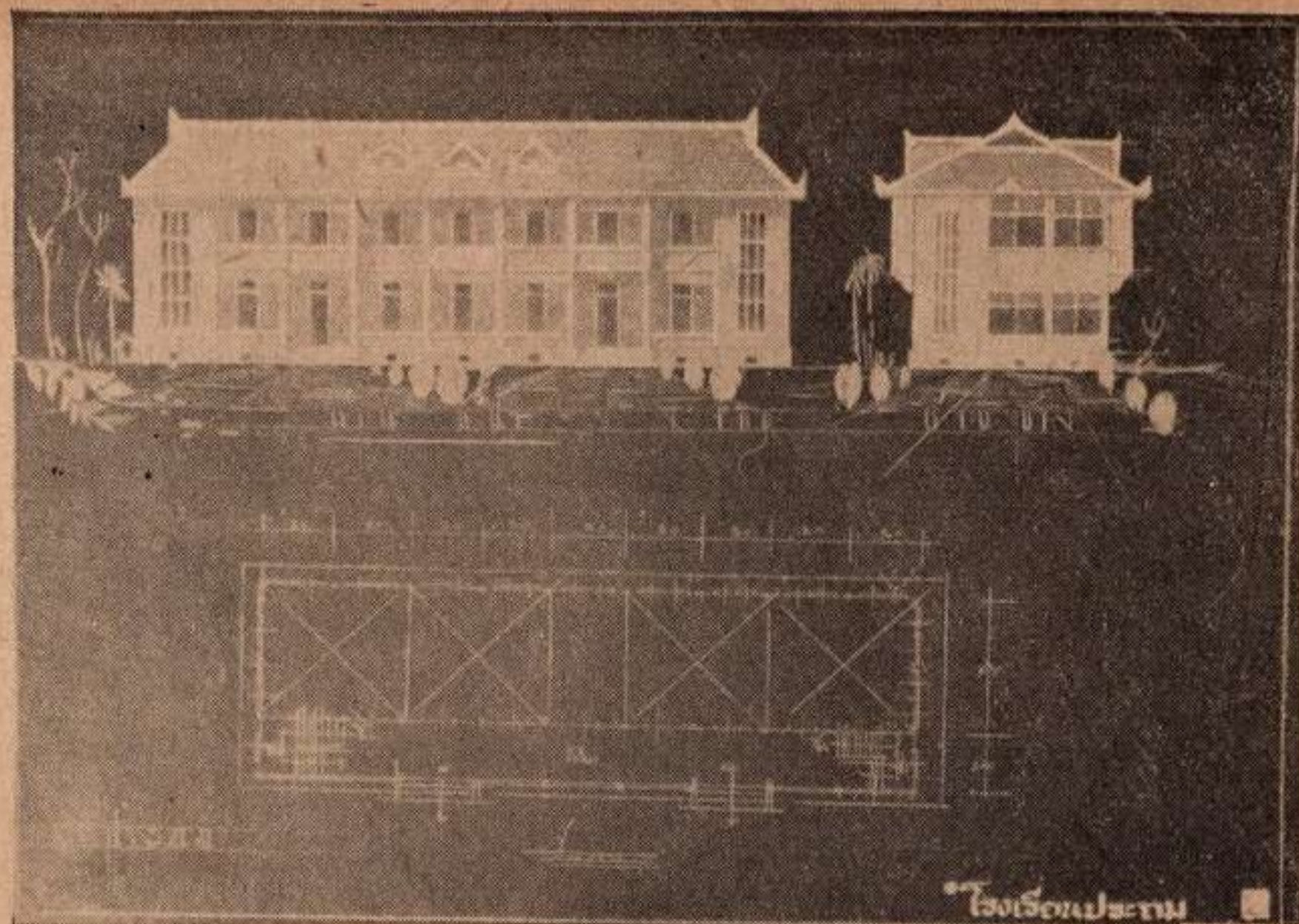
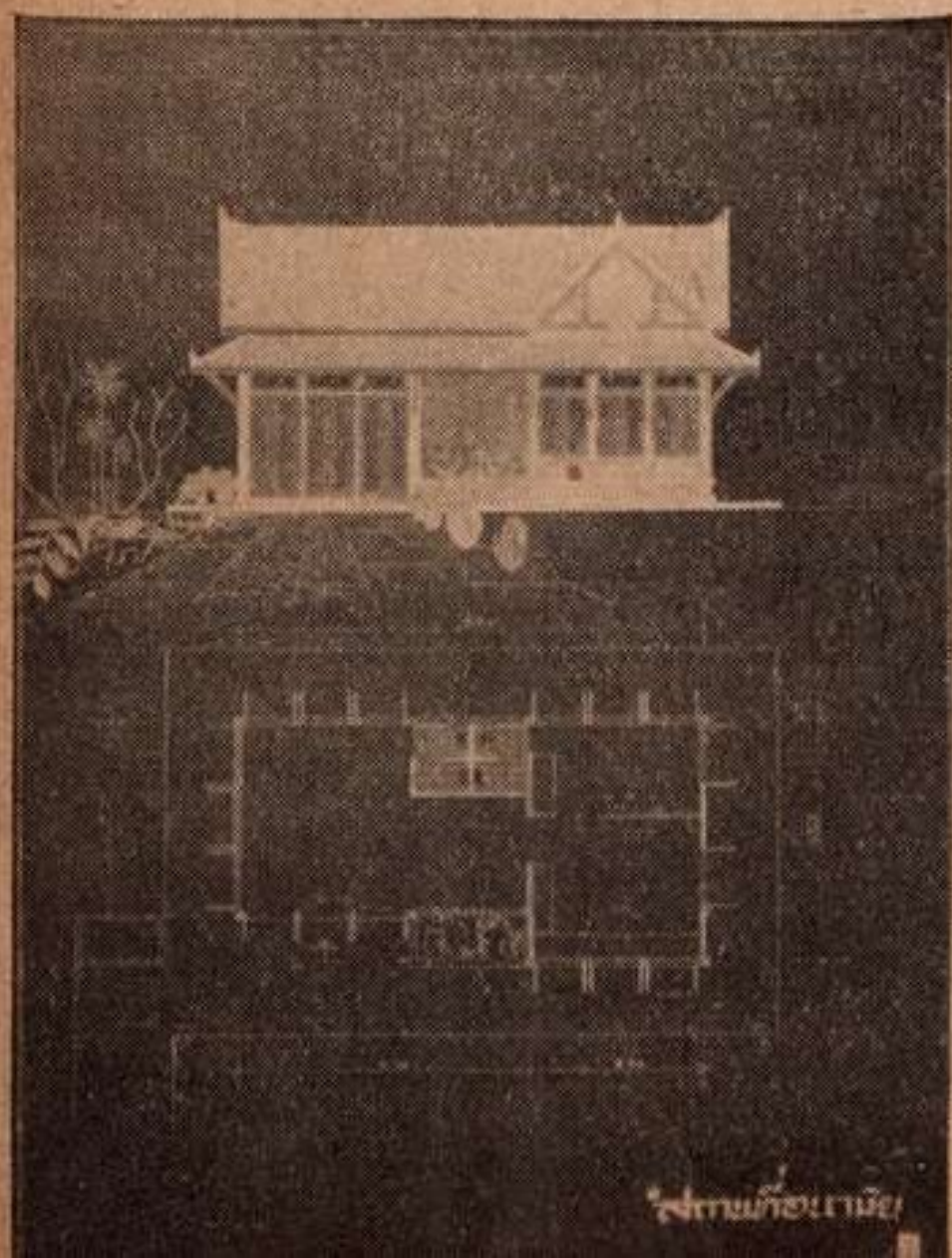

-----ธรรมศาลา

หอสมุดและพิพิธภัณฑ์.....

โรงเรียนบาลี.....

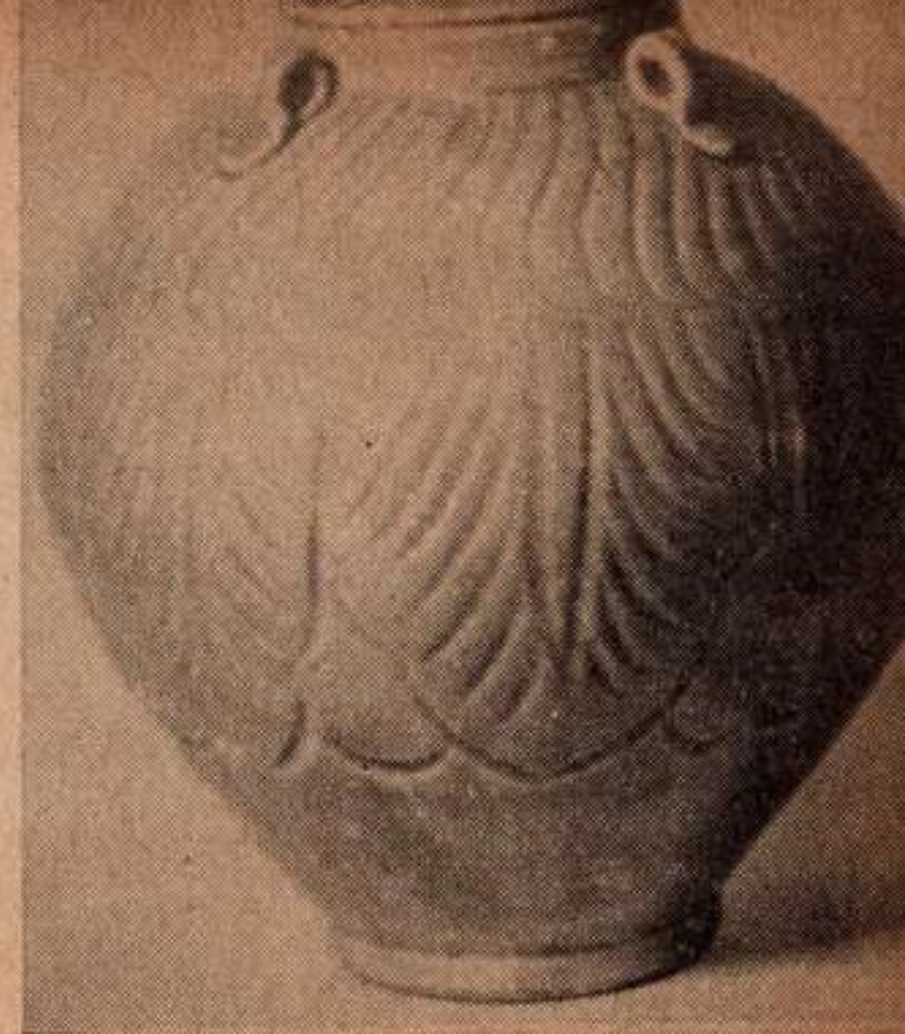

.....สุขศาลาชน ๑

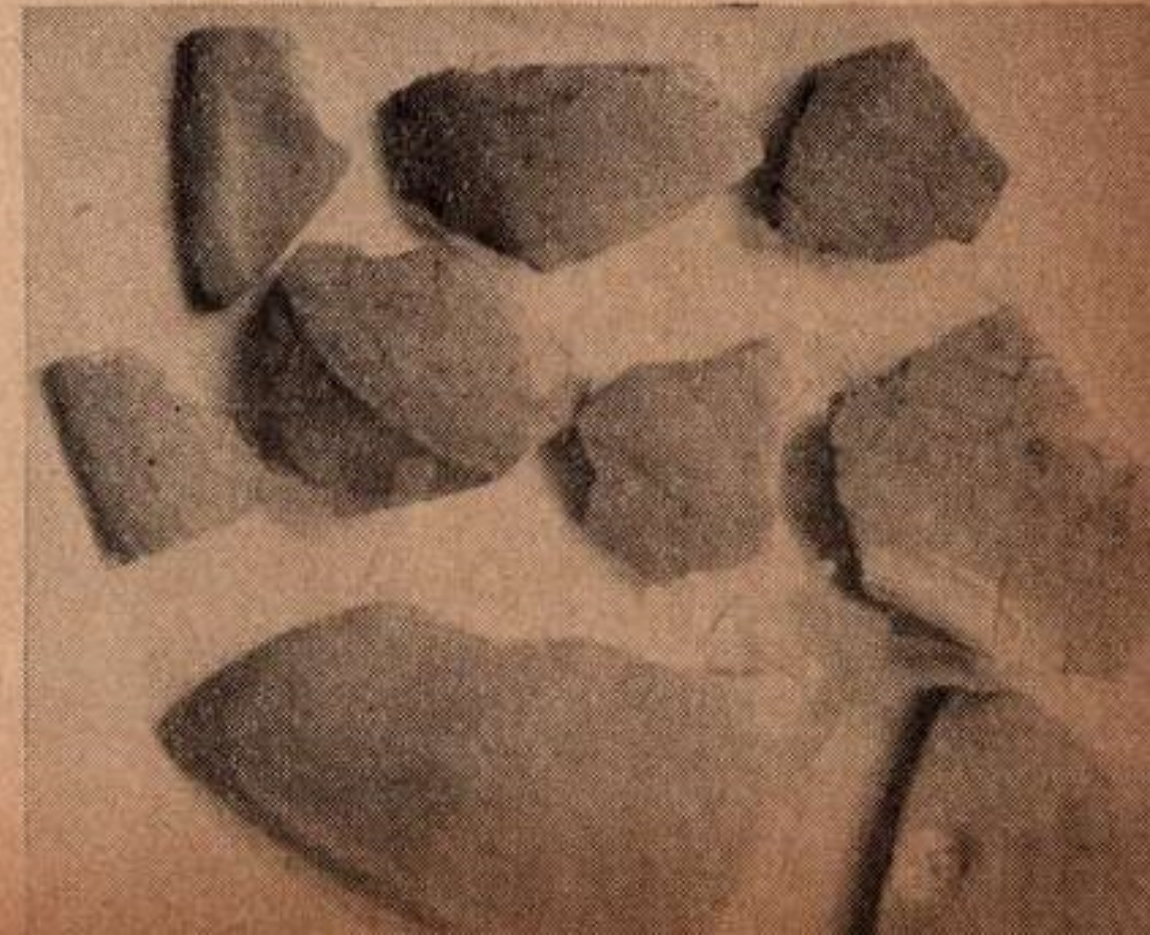
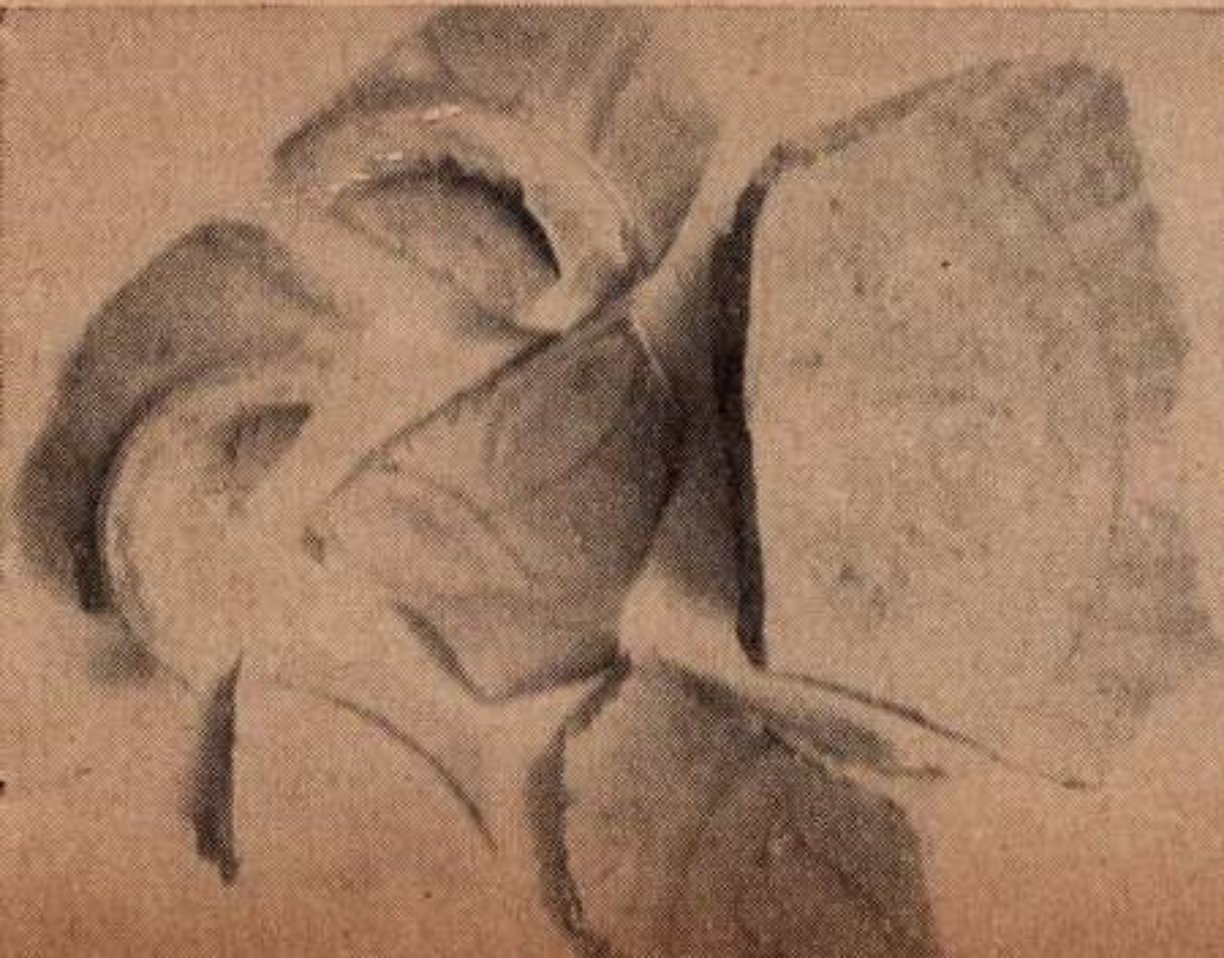
สมัย ๖ ราชวงศ์

สมัยถัง

สมัยซ่งใต้

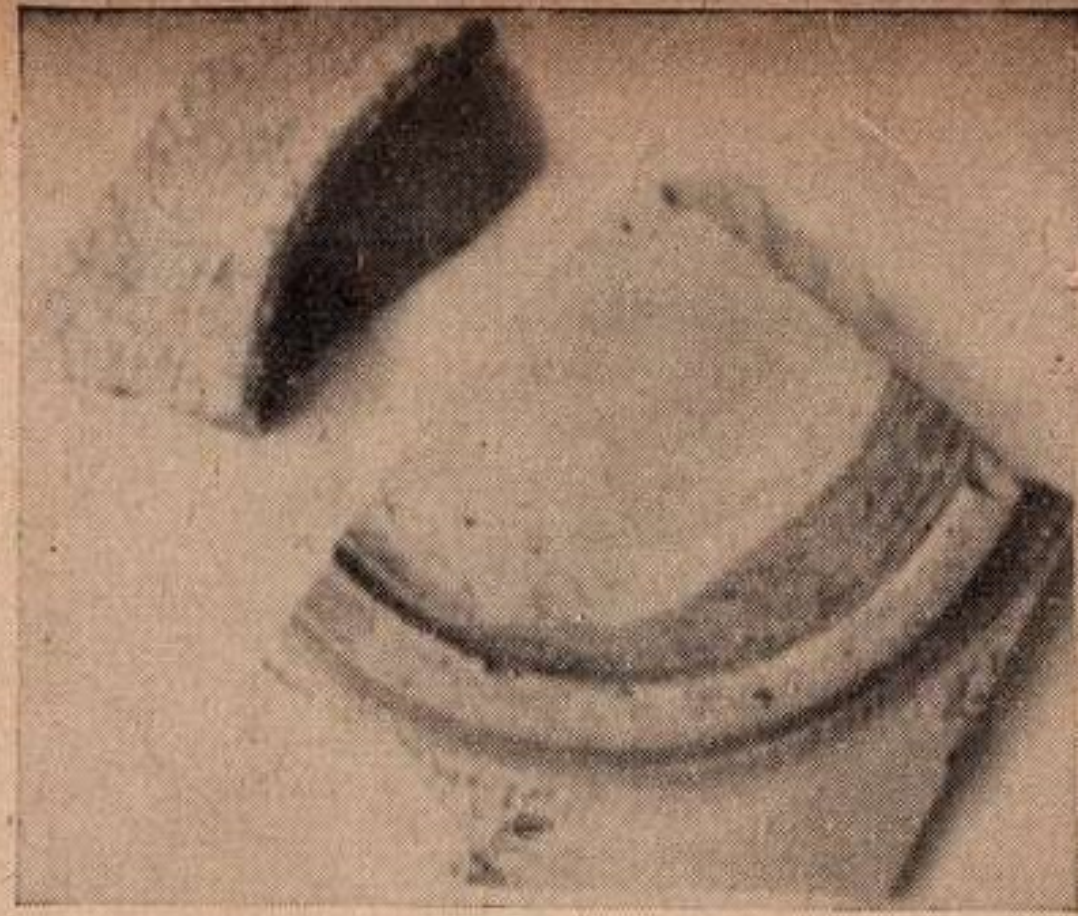

สมัยซ่งเหนือ

สมัยเหม็ง

สมัยหย่วน

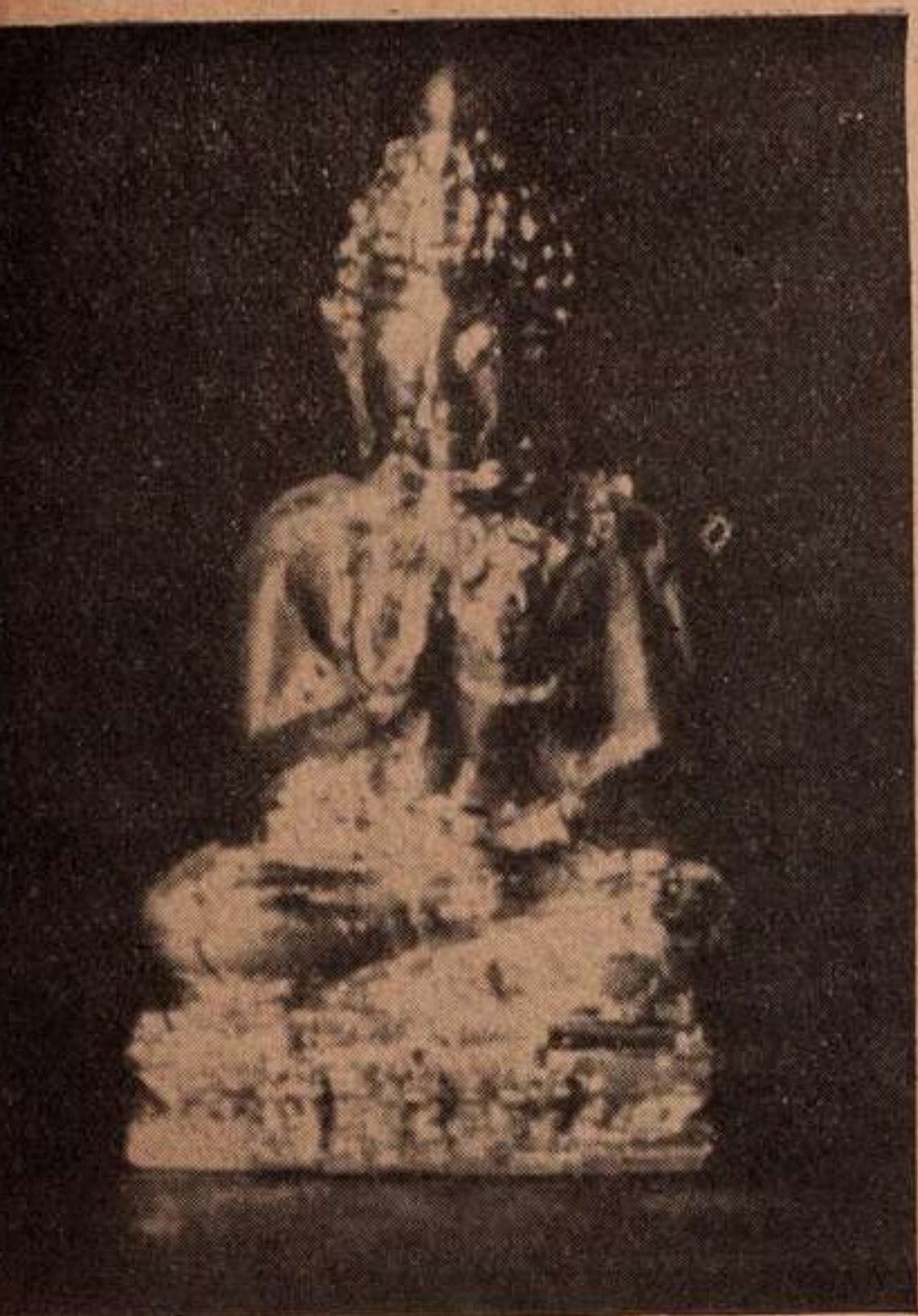
ไห ๔ หู
เตาพิษณุโลก

เตาพิษณุโลก

พระบูชาและพระพิมพ์สกุลศิลปะคันธาระ

พระกริ่งพุทธทักษิณมิ่งมงคล ขนาดสูง ๒.๕ ซม.
สร้าง ๔ ชนิด.

๑. ชนิดเนื้อสัมฤทธิ์
๒. ชนิดเนื้อเงิน
๓. ชนิดเนื้อนาก
๔. ชนิดเนื้อทองคำ

หลักฐานแสดงว่าพุทธศาสนาได้เข้าสู่ภาคใต้ในระยะแรกของพุทธศาสนา ที่ได้รับความอุปถัมภ์จาก
วงศ์กษัตริย์อันทราแห่งอินเดียใต้ ได้แพร่ออกมายังสุวรรณภูมิ

สรุปแล้ว แสดงว่า ในจังหวัด นราธิวาส ปัจจุบันนี้เคย เป็นแหล่งชุมนุมชน ชาวพุทธมาแต่
ประมาณสมัยพุทธศตวรรษที่ ๘-๙ ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมืองสืบเชื้อสายมาจากเผ่าพันธุ์
นิกริตอ นาคา และชาติละว้า เป็นชนพื้นเมืองเดิมสมัยก่อนยุคประวัติศาสตร์ ก็มีชาวไทยจาก
อาณาจักรเสฉวน ยูนนาน และไกวจิ๋ว ที่อพยพมาทั่วแหลมสุวรรณภูมิราวสมัยพุทธศตวรรษที่ ๘
กับอพยพครั้งใหญ่ในสมัยน่านจ้าว ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔ ปะปนอยู่ด้วย ประชาชนทั้งหลายตั้ง
กลาวัน^๕ ต่างนับถือพุทธศาสนาทั่วไป พร้อมทั้งบางชุมชนก็นับถือศาสนาฮินดูและพราหมณ์ด้วย
ดังหลักฐานปูชนียวัตถุที่ปรากฏอยู่ ส่วนในรัฐเปรักปรากฏว่าชดพบพระพุทธรูปสกุลศิลปะคุปต์ สมัย
พุทธศตวรรษที่ ๙-๑๒ ๑ องค์ ที่ปังกาเจน และพระโพธิสัตว์ออรุณเทศวร ๑ องค์ ที่บิเตอร์
พระโพธิสัตว์องค์นี้^๕อยู่ในสกุลศิลปะปาละ สมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๐-๑๓ ด้วย แสดงว่ามีชุมนุมชน
ชาวพุทธทั่วไปตลอดแหลมมลายู ด้วยชามภาชนะใส่อาหารส่วนใหญ่ได้จากจีนส่งมาเป็นสินค้าออก

ส่วนหม้อไหมีโรงงานทำใช้กันเองโดยคนพื้นเมือง ไหใส่น้ำที่สำคัญเช่น ไห ๔ หู เป็นของที่ส่งมาจากเตาพิษณุโลก ซึ่งแพร่ไปทั่วแหลมมลายูเลยไปถึงมาเลเซีย อินโดนีเซีย บอร์เนโอ และฟิลิปปินส์ด้วย ซึ่งขณะนั้นชุกกันพบเป็นจำนวนมากในประเทศดังกล่าว และเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์ของทางการและส่วนตัว

ต่อมาประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ มละกาได้เป็นเมืองที่สำคัญของช่องแคบมละกา ที่สินค้าถ้วยชามและผ้าไหมผ้าแพรของจีนจะต้องผ่านไปยังประเทศอารเบีย และเปอร์เซีย จึงทำให้สินค้าถ้วยชามของจีนแพร่หลายทางภาคใต้มากยิ่งขึ้น

จังหวัดยะลา

วัดคูหาภิมุข ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา

พระพุทธไสยาสน์ที่ประดิษฐานอยู่ในถ้ำคูหาภิมุข ปราภฏว่าได้มีการปฏิสังขรณ์ซ่อมแซมมาหลายครั้ง ยังคงแสดงเค้าพุทธลักษณะของอิทธิพลสกุลศิลปะเสนา ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘ ส่วนพุทธลักษณะที่แสดงว่าเป็นอิทธิพลสกุลปาละ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๕

นั้น ไม่ปรากฏว่าเหลืออยู่ ถึงแม้ว่าจะได้นักโบราณคดีเคยได้สันนิษฐานกันไว้ก่อนแล้วก็ตาม ก็
อาจจะเป็นได้ว่าการปฏิสังขรณ์ใหม่ด้วยศิลปปั้นสกุลศิลปเสนา จึงทำให้พุทธลักษณะของพระพุทธรูป
นอนองค์นั้นเป็นไปอย่างอิทธิพลสกุลศิลปเสนาที่ปรากฏอยู่ขณะนั้น

ถ้าศิลป ซึ่งอยู่ห่างออกไปด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของวัดคูหาภิมุขประมาณ ๑,๕๐๐
เมตรนั้น เป็นถ้ำที่สงฆ์ฝ่ายพุทธศาสนาฝ่ายนิกายเถรวาทได้อาศัยเป็นที่บำเพ็ญธรรม ภายในถ้ำมีภาพเขียน
พระพุทธรูปเจ้ามหายานนั่งเรียงกันปรากฏอยู่ พุทธลักษณะเป็นอิทธิพลสกุลศิลปเสนาระหว่างพุทธ-
ศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๘ เช่นเดียวกัน การจัดภาพพระพุทธรูปเจ้ามหายานเรียงกันเป็นแถวเช่นนี้เป็นการจัด
จัดภาพของสกุลศิลปเสนาที่กระทำกันทั่วไปในประเทศไทย เช่น ภาพเขียนภายในคูหาเจดีย์ วัด
เจดีย์เจ็ดแถว อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ภาพเขียนภายในบารายวัดมหาธาตุ จังหวัด
ราชบุรี ภาพเขียนภายในกรุปรางวัดราชบูรณะ จังหวัดอยุธยา เป็นต้น ล้วนแต่เป็นภาพเขียนที่มี
การจัดภาพตามอิทธิพลสกุลศิลปเสนาทั้งสิ้น การจัดภาพแบบนี้ได้กระทำต่อเนื่องมาจนถึงสมัยอยุธยา
และดัดแปลงมาเป็นภาพเทพชุมนุมในสมัยรัตนโกสินทร์ด้วย

ด้วยหลักฐานทางโบราณคดีเท่าที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดยะลา ขณะ^๕นี้แสดงว่าพุทธศาสนา
รุ่งเรือง^๕ขึ้นในเขต^๕นี้อย่างแน่ชัดเมื่อระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘ และต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้

จังหวัดสงขลา

อำเภอสตงพระ ตลอดไปถึงอำเภอรโนต

มีซากเจดีย์และซากสิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนมาก ได้ขุดพบพระพุทธรูปอิทธิพลสกุลศิลปะ-
คุปต์ปาละวะ จาลุกยะ และโจพะ หลายองค์ รวมทั้งพระโพธิสัตว์ในพุทธศานามหายานอีกมาก
ตลอดจนรูปเคารพในศาสนาฮินดูด้วย แสดงว่าพุทธศาสนาในระยะพุทธศตวรรษที่ ๙ ได้รุ่งเรือง
ในจังหวัดสงขลาอย่างแพร่หลาย ส่วนหลักฐานของพุทธศิลป์ที่มีอายุย้อนหลังสูงขึ้นไปกว่านี้ยังค้น
ไม่พบในขณะนี้ นอกจากวัฒนธรรมเครื่องปั้นดินเผาแบ่งชัดว่าในเขตจังหวัดสงขลา ได้มีชุมชน
ยุคก่อนประวัติศาสตร์ได้อาศัยอยู่ในเขต ๒ อำเภอ^๕นี้อย่างหนาแน่น

เครื่องปั้นดินเผาที่ขุดพบในอำเภอสตงพระ มีอายุในยุคก่อนประวัติศาสตร์ประมาณ
๕,๐๐๐-๔,๕๐๐ ปี อยู่ในลักษณะของวัฒนธรรมเดียวกับเครื่องปั้นดินเผาในวัฒนธรรมยางเซา

ของมณฑลกังซู ในประเทศจีน ซึ่งถือเป็นเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่สุดในจีน แสดงว่าสายวัฒนธรรม
ดั้งเดิมของจังหวัดสงขลา และของยางเซาในกังซู มีสายสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน นอกจากนี้ยังมีเครื่อง
ปั้นดินเผาที่ขุดพบในเขตนี้ในลักษณะแบบอย่างของภาคกลางอีกหลายชิ้น

เครื่องปั้นดินเผาในยุคประวัติศาสตร์ที่ขุดพบในเขตอำเภอสตึงพระ ปรากฏว่าพบมาก
ตั้งแต่สมัยถังของจีนมาจนถึงสมัยเซ็ง เครื่องปั้นดินเผานี้ยังขุดพบในท้องที่อื่น ๆ อีก ทั่วไปใน
จังหวัดสงขลา จะคู่ได้ในพิพิธภัณฑสถาน วัคมัชฌิมาวาส อำเภอเมืองสงขลา

หลักฐานทางโบราณคดีดังกล่าว แสดงว่าในจังหวัดสงขลาได้มีชุมชนชนชาวพุทธตั้ง
หลักแหล่งอยู่ก่อนพุทธศตวรรษที่ ๙ และในพุทธศตวรรษที่ ๙ นั้น พุทธศาสนาได้รุ่งเรืองมีหลัก
ฐานมั่นคงตามพยานหลักฐานที่ปรากฏอยู่นั้น พร้อมด้วยอิทธิพลสกุลศิลปที่แผ่มากับคณะธรรมทูต
คือสกุลศิลปคุปต์ ปาละวะ จาลุกยะและโจพะ ตลอดจนปาละและเสนาด้วย นอกจากนี้แล้ว พระ
พุทธรูปฝีมือไทยน่านจำวอิทธิพลปาละ ก็ปรากฏว่าค้นพบปะปนอยู่กับพระพุทธรูปฝีมืออินเดียตั้ง
กล่าวแล้วด้วย

จังหวัดนครศรีธรรมราช

วัดท่าเรือและวัดมังกุฏ อำเภอมืองนครศรีธรรมราช

วัดทั้ง ๒ นี้ มีซากปูชนียสถานและเสมาธรรมจักรอิทธิพลสกุลศิลปคูปต์อยู่มาก แสดงว่าเคยเป็นที่ตั้งวัดพุทธศาสนาแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ ๙—๑๒ กรอบประติมากรรมและทับหลังประติมากรรมสลักลอยตัวฝีมือศิลปินอินเดียคูปต์ ฝีมือดีเทียบเท่ากับในเขตภาคกลางของประเทศไทยในขณะนั้น คือแถบจังหวัดนครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี (อุททอง) ได้ และปรากฏว่าชุดได้พระพุทธรูปอิทธิพลสกุลศิลปปาละวะจากวัดท่าเรือ ๑ องค์ ขณะนี้อยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

วัดพระมหาธาตุ อำเภอมืองนครศรีธรรมราช

พระมหาธาตุที่ นครศรี ธรรมราช ที่ปรากฏอยู่ ขณะนี้ ปฏิสังขรณ์ ตัด แปลง ใหม่ด้วยฝีมือศิลปินอินเดียเสนาและโจพะ ร่วมกับศิลปินพื้นเมืองระหว่างประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖—๑๘ พระพุทธรูปปูนปั้นรายรอบฐานพระมหาธาตุแสดงชัดว่าเป็นอิทธิพลสกุลศิลปเสนา ส่วนเจดีย์องค์

ประธานและเจตีย์ราย ๔ มุม เป็นฝีมือของศิลปินโจพระุ่นหลังร่วมสมัยกับเจตีย์ยกษซึ่งติดกับสวน
 สาธารณะของจังหวัดเวลานี้ เจตีย์หน้าประตูทางเข้าคตไปสู่พระมหาธาตุเป็นเจตีย์ในอิทธิพลสกุล
 ศิลปเสนาระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘ ร่วมสมัยกับเจตีย์ที่เขากง อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัด
 นราธิวาส (สร้างก่อนการปฏิสังขรณ์คตแปลง พระบรมธาตุ นครศรีธรรมราชที่ปรากฏอยู่ขณะนั้น
 เล็กน้อย)

พระพุทธสิหิงค์ในวิหารข้างศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพระพุทธรูปอิทธิพล
 สกุลศิลปโจพระุ่นหลังประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘

พระพุทธรูปในสกุลเดียวกันนี้ แต่สร้างด้วยศิลปินพื้นเมือง นครศรีธรรมราช (เรียก
 กันทั่วไปว่า แบบนครศรีธรรมราช) พระ ๑ องค์ ในวัดเหยงค์ ถือเป็นแบบอย่างของนครศรี-
 ธรรมราชโดยตรง ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘

กระจุกเคลือบสำหรับใช้ใส่น้ำมันใส่ผมหุดได้จากวัดมังกุญแจกสมัยใต้ตั้งนี้
 กระจุกเคลือบสมัยชองเหนือ พุทธศตวรรษที่ ๑๕-๑๖

กระปุกเคลือบสมัยชองใต้

พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘

กระปุกเคลือบสมัยหยวน

พุทธศตวรรษที่ ๑๘-๑๙

กระปุกเคลือบสมัยหมิง

พุทธศตวรรษที่ ๑๙-๒๐

แสดงว่านับแต่ ได้มีการ สร้างปูชนียสถานทาง พุทธศาสนาเมื่อ ประมาณ พุทธศตวรรษที่ ๙-๑๒ มาแล้ว มีประชาชนชาวพุทธอาศัยอยู่ในบริเวณปูชนียสถานนี้ต่อเนื่องมาหลายศตวรรษ จึงอพยพไปอยู่ถิ่นอื่น ปูชนียสถานจึงรกร้างทรุดโทรมไป ส่วนทางบริเวณภายในเมืองนครศรีธรรมราชโดยเฉพาะแถบบริเวณพระบรมธาตุเป็นแหล่งชุมนุมชนหนาแน่นตลอดมา จึงได้มีการ บูรณะปฏิสังขรณ์ติดต่อกันมาอย่างมั่นคงสวยงาม จนถึงปัจจุบันนี้

สรุปแล้ว จังหวัดนครศรีธรรมราชถือเป็นแหล่งศูนย์กลางพุทธศาสนาที่สำคัญของภาคใต้ คู่เคียงกับสุราษฎร์ธานี ที่ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีมากที่สุดนับแต่พุทธศตวรรษที่ ๙ ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนหลักฐานที่ย้อนหลังเก่ากว่านั้นยังอยู่ในระหว่างการค้นคว้าทางโบราณคดีต่อไป

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัดแก้ว วัดหลง และซากเจดีย์ใกล้เคียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ซากเจดีย์ต่าง ๆ ที่วัดแก้ว วัดหลง และบริเวณใกล้เคียงถือเป็นเจดีย์เก่าที่สุดที่ยังคงเหลือซากปรักหักพังพอให้ทราบถึงลักษณะอิทธิพลของสกุลศิลปคุปต์ปาละวะ และจาลูกยะ ผสมคละปะปนกันระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๙—๑๒

พระพุทธรูปและพระโพธิสัตว์ของสกุลศิลปทั้ง ๓ นี้ ส่วนใหญ่สลักด้วยหินปูนสีเทาแกมมีอยู่ในพิพิธภัณฑวัดพระมหาธาตุไชยาและพิพิธภัณฑสถานพระนคร ส่วนที่เหลือด้วยโลหะผสมนั้นเหลือตกค้างอยู่น้อยมาก

พระบรมธาตุไชยาเป็นเจดีย์อิทธิพลสกุลศิลปปาละตอนปลาย สร้างประมาณระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๔—๑๖ ในสมัยที่พุทธศาสนานิกายมนตรยานกำลังรุ่งเรือง พระพุทธรูปและพระพิมพ์สมัยนี้ ปรากฏว่าค้นพบเป็นจำนวนมากในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พระพุทธรูปสลักด้วยหินทรายภายในคตรอบพระบรมธาตุไชยาปัจจุบันนี้ สร้างระยะหลัง
ต่อมาราวพุทธศตวรรษที่ ๑๗-๑๘ อยู่ในอิทธิพลสกุลศิลปะเสนา พระพุทธรูปโลหะผสมองค์สำคัญ
ได้แก่พระพุทธรูปนาคปรก (พระอิศพุทธร) ขนาดใหญ่อยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร
เป็นอิทธิพลของสกุลศิลปะเสนา ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๗ ก่อนพระพุทธรูปหินทราย
เล็กน้อย

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้แสดงว่า พุทธศาสนาในเขตนี้ได้เจริญ
รุ่งเรืองอย่างแพร่หลาย มีปูชนียสถานใหญ่โตสวยงามสร้างอยู่ทั่วไป ก็มีการนับถือศาสนาพราหมณ์
และฮินดูควบคู่ไปด้วยความสงบตามศรัทธาของประชาชนเช่นเดียวกับภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะพุทธ-
ศาสนานับได้รับนับถือกันมาไม่ต่ำกว่าพุทธศตวรรษที่ ๗ ตามหลักฐานโบราณคดีที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้
โดยมีคณะธรรมทูตจากอินเดียเหนือและอินเดียใต้พร้อมด้วยภิกษุศิลปินได้มาเผยแพร่ศาสนาและสั่ง
สอนศิลปวิทยาต่าง ๆ แก่ชาวพื้นเมือง ซึ่งในระยะต่อมาศิลปินพื้นเมืองก็ได้มีความสามารถร่วม
สร้างสรรค์คู่เคียงกับศิลปินอินเดียเหล่านั้น ส่วนการฟื้นฟูศาสนาหินยานจากประเทศลังกาได้กระทำ
กันอย่างแข็งแรงแรงนั้น อยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘-๑๙ ตรงกับสมัยสุโขทัย

การสืบค้นทางโบราณคดี เพื่อหาหลักฐานที่มาของคลื่นพุทธศาสนาในภาคใต้ ตลอดจน
 สกulptural ที่แพร่มาพร้อมกับพุทธศาสนาที่จะนำมาดัดแปลงประกอบประกอบก่อสร้างพระพุทธรูปที่ขุดค้น
 มงคล และปรับปรุงพุทธอุทยานเขาทองนี้ เมื่อประมวลหลักฐานต่าง ๆ จากจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาสแล้ว ได้หลักฐานว่าคลื่นพุทธศาสนา
 ที่เข้าสู่ภาคใต้จากแหล่งกำเนิดในประเทศอินเดีย แบ่งออกเป็น ๔ ระยะด้วยกัน

ระยะแรกระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๘-๙ คณะธรรมทูตจากเมืองอมราวดี ศูนย์กลาง
 พุทธศาสนาภาคใต้ของอินเดีย ได้นำพุทธศาสนาเข้าสู่ภาคใต้โดยทางเรือ ประกอบด้วยภิกษุศิลา
 มาสร้างสร้งงานศิลปเช่นเดียวกับในภาคกลางของสุวรรณภูมิ.

ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๓ คณะธรรมทูตส่วนใหญ่จากเมืองนาลันทา พร้อมด้วย
 ศิลา ได้เดินทางเข้ามาทางเมืองศรีเกษตรอนใต้ของประเทศพม่าปัจจุบันผ่านด่านเจดีย์สามองค์เข้า
 เมืองกาญจนบุรี แล้วผ่านลงไปสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช ตามแหล่งชุมชนที่สำคัญ
 ตลอดแหลมมลายู อีกทางหนึ่งคือโดยทางเรือ จากอินเดียได้ข้ามอ่าวเบงกอล จากเมืองคันจิเวอร์ม

มาชนบทที่ตะกั่วป่าและเมืองท่าใกล้เคียง และเดินบกไปตามเมืองต่าง ๆ ระยะนี้ก่อให้เกิดอิทธิพล
ศิลปะของคุปตะ ปาละวะและจาลุกยะขึ้นในภาคใต้ตามหลักฐานที่ค้นพบนั้น

ระยะต่อมาประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓—๑๖ พุทธศาสนาในอินเดียมีการเคลื่อนไหว
ขึ้นอีกจากการที่พระเถระสำคัญของอินเดียฝ่ายเหนือ ได้ดัดแปลงแก้ไขปรัชญาธรรมฝ่ายมหายานก้าว-
หน้ายิ่งขึ้นในสมัยวงศ์กษัตริย์ปาละ คณะธรรมทูตของอินเดียเหนือจึงได้นำหลักธรรมที่ดัดแปลงใหม่
นั้นผ่านมายังภาคใต้อีกทั้งทางบกและทางเรือตามเส้นทางเดิม จึงปรากฏอิทธิพลสกุลศิลปะปาละและ
โจพะแทรกซึมอยู่ทั่วไปตลอดภาคใต้

ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ — ๑๘ เป็นระยะสุดท้ายที่คลื่นพุทธศาสนาจากแหล่งกำเนิดใน
อินเดียแผ่มายังภาคใต้ ระยะนี้เป็นระยะเวลาที่อินเดียตกอยู่ในภาวะความระส่ำระสาย จากภัยสงคราม
ครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของอินเดีย เป็นเหตุให้พระเถระสำคัญ ๆ ตลอดจนภิกษุและศิลปิน
อินเดียจำนวนมากพากันอพยพหนีภัยเข้าสู่แหลมสุวรรณภูมิเป็นการนำเอาพระพุทธศาสนาเข้าสู่ภาคใต้
ครั้งหลังสุด จากนั้นแล้วพุทธศาสนาในอินเดียก็อบแสงเสื่อมสูญจากภัยสงครามครั้งนั้น คลื่นพุทธ-
ศาสนาครั้งหลังสุดนี้หันไปไปในทางพุทธศานามหายานนิกายมนตรยาน การเดินทางของคณะสงฆ์

คงเป็นไปตามเส้นทางเดิมทั้งทางบกและทางเรือ ซึ่งสะดวกสบายกว่าสมัยก่อน เนื่องจากการคมนาคม
ติดต่อเจริญขึ้น อิทธิพลของสกุลศิลปเสนาและโจพะ ได้แพร่มาพร้อมกับคลื่นพุทธศาสนาครั้งนั้น
ปรากฏว่าค้นพบหลักฐานมากกว่าอิทธิพลสกุลศิลปอื่น ๆ ทั้งหมด ถือว่าเป็นอิทธิพลทางตรงของ
อินเดียที่เข้ามายังภาคใต้ครั้งสุดท้าย ในระยะเวลาเดียวกัน ทางอาณาจักรไศเลนทร์หรือศรีวิชัยกับ
ลังกา ก็ได้รับอิทธิพลร่วมกันด้วย ปรากฏธรรมฝ่ายมหายานและลักษณะของศิลปจึงคล้ายคลึง
กัน แต่ถ้าหากใช้ความพินิจพิจารณาแยกแยะคุณค่าทางเชื้อชาติ และคุณค่าทางภูมิศาสตร์ ตลอดจน
จนคุณค่าทางการสังคมโดยตลอดแล้วก็จะเห็นข้อแตกต่างนี้ได้อย่างเด่นชัด

ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๙—๒๐ คลื่นพุทธศาสนาหิโนยานฝ่ายเถรวาทได้ผ่านมายัง
ภาคใต้ จากลังกาอีกระยะหนึ่งในสมัยสุโขทัยตรงกับรัชกาลพญาลิไท ที่ได้ทรงขอคณะธรรมทูต
จากพระเจ้าภูกวนัยตะพาหุที่ ๔ กษัตริย์ลังกา ณ เมืองกัมโปลา ซึ่งขณะนั้นลังกาต้องย้ายราชธานี
ไปหลายแห่ง เนื่องจากถูกพวกทมิฬโจฬะรุกรานอยู่ตลอดเวลา

กษัตริย์ลังกาพระองค์นั้นเป็นที่เลื่องลือว่าได้ทรงทะนุบำรุงพุทธศาสนาหิโนยานให้บริสุทธิ์
อยู่เสมอ กษัตริย์สุโขทัย เชียงแสน และอยุธยาได้ทราบกิตติศัพท์นี้ และทรงสนพระทัยที่จะปรับ-

ปรุงพุทธศาสนาหินยานให้บริสุทธิ์ จากการที่นิกายมนตรยานได้คละปะปนอยู่กับฝ่ายหินยานให้หมด
 ไปอยู่แล้วด้วย จึงเป็นการชักนำให้พุทธศาสนหินยานจากลังกาเข้าสู่ไทย ถือเป็นการผ่านมาของ
 คลื่นพุทธศาสนาทางอ้อม นอกเหนือไปจากแหล่งกำเนิดเดิมในอินเดีย พุทธศาสนาหินยานในลังกา
 ครั้นนั้น มีศูนย์กลางอยู่ที่นครศรีธรรมราช และไชยา และได้ผ่านขึ้นไปภาคกลาง ภาคตะวันตก
 ภาคตะวันออก และภาคเหนืออย่างแพร่หลาย

อย่างไรก็ดี ไม่ปรากฏว่าอิทธิพลศิลปลังกา ได้แพร่มากับคลื่นพุทธศาสนา^๕ เนื่องจาก
 ลังกาเองก็ได้รับอิทธิพลศิลปทุกสกุลศิลปจากอินเดียร่วมกับสุวรรณภูมิเราที่ภิกษุศิลปินอินเดียเป็นผู้
 นำในการสร้างสรรค์ศิลปอยู่ทุกระยะ ศิลปินพื้นเมืองเป็นผู้รับสร้างสรรค์ตกทอดมาแต่ละสกุลศิลป
 นั้น ๆ เป็นการรับอิทธิพลศิลปโดยตรงจากอินเดียอย่างแพร่หลายและแน่นแฟ้นอยู่แล้ว ประกอบ
 ด้วยในระยะนั้นลังกาไม่อยู่ในความสงบ ต้องถูกรุกรานต่อสู้กับพวกโจระอยู่ตลอดเวลา มีการอพยพ
 ผู้คน ต้องย้ายราชธานีอยู่เสมอ และบางสมัยที่พวกโจระมีชัยชนะลังกามีอำนาจในการปกครอง
 บ้านเมือง ศิลปินโจระก็ได้เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์ศิลปอยู่ทั่วไป อิทธิพลศิลปโจระ เริ่มแต่

ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๔ ตลอดถึงพุทธศตวรรษที่ ๒๐ ที่คลื่นพุทธศาสนาหีนยานจากลังกา
เข้าสู่ประเทศไทย

การออกแบบพระพุทธรูปที่ขีณมิงมงคล คณะกรรมการได้ถือหลักเกณฑ์ตามหลักฐานที่
คลื่นพุทธศาสนาแพร่มาระยะหลังสุดจากแหล่งกำเนิดในอินเดีย เพื่อให้เป็นการสืบทอดพระพุทธรูป
โดยนำเอาแบบอย่างพระพุทธรูปแบบนครศรีธรรมราชที่ ขพนข ร่องนายกรัฐมนตรีได้กรุณาให้ยืม
มาเป็นแบบอย่างของพระพุทธรูปที่ขีณมิงมงคล ส่วนประกอบต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งก่อสร้างในการ
ปรับปรุงพุทธอุทยานเขากง ก็ได้พยายามนำเอาแบบอย่างศิลปอิทธิพลสกุลศิลปเสนาและโจพะใน
สมัยนั้นมาประยุกต์ดัดแปลงใหม่ให้เป็นสายวัฒนธรรมสืบทอดให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและเทคนิค
ใหม่ในการก่อสร้าง โดยมุ่งให้เป็นหลักฐานว่าเท่าที่ศิลปพื้นเมืองในภาคใต้ ได้ถ่ายทอดอิทธิพล
สกุลศิลปทางพุทธศาสนามานั้น ได้พื้นกลับมาประยุกต์ใหม่ให้เป็นสายเดียวกัน และเพื่อให้เป็นที่
ระลึก ยืนยันในการรับมรดกตกทอดของประชาชนชาวภาคใต้ นับแต่คลื่นพุทธศาสนาได้แผ่มาใน
ภาคนี้ไม่ต่ำกว่าพุทธศตวรรษที่ ๗ ต่อเนื่องมาจนถึงพุทธศตวรรษที่ ๒๖ นี้ โดยไม่ขาดสาย ถึง

แม้ว่าจะมีบางสมัยและบางชุมนุมชนที่ชาวพุทธจำเป็นต้องอพยพทั้งถิ่นฐานไปสู่แหล่งสงบและ
 สมบูรณ์ใหม่เป็นการชั่วคราว ในสมัยต้นกรุงศรีอยุธยาโดยเฉพาะในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตร-
 โลภนาถประมาณ พ.ศ. ๑๕๘๖ เป็นต้น ที่ชุมนุมชนชาวพุทธที่โคกอิฐ ตำบลพร่อน อำเภอบึง
 ทากใบและบริเวณเขากง อำเภอเมืองนราธิวาสที่จะบูรณะเป็นพุทธอุทยานนี้ ได้เคลื่อนย้ายอพยพ
 ไปอยู่สงขลา และนครศรีธรรมราชก็ตาม แต่ปฐมนิยัตถุทางพุทธศาสนายังคงเหลือซากประจักษ์
 พยานในปรัชญาธรรมทางวัตถุแบบแน่นอนอยู่ในพื้นแผ่นดินให้เห็นได้ และแล้วก็มีประชาชนชาวพุทธ
 มาตั้งชุมนุมอยู่อีกในต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จนถึงที่ได้มีการปรับปรุงเป็นพุทธอุทยานขึ้นใหม่
 อย่างถาวรและสง่างามขณะนี้ จึงควรได้รับการสนับสนุนและร่วมแรงร่วมใจกันในมหากุศลเจตนานี้
 โดยพร้อมเพรียงกัน.

ประวัติพระพิมพ์—พระเครื่อง

และการบรรจุพระพิมพ์—พระเครื่อง

พระพิมพ์ขนาดเล็กซึ่งต่อมาในระยะหลังนิยมเรียกกันว่าพระเครื่อง ในสมัยทวารวดีตอนต้นได้รุ่งเรืองขึ้นเป็นของที่สร้างจำลองขึ้นจากพระบูชา ขนาดใหญ่กว่าพระพิมพ์เริ่มสร้างขึ้นในระยะเวลาดียวกันกับการสร้างพระพุทธรูปครั้งแรกในสมัยพระเจ้ากนิษฐาธิราช เมื่อราวประมาณ พ.ศ. ๖๐๐ ตามหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดพบพระพิมพ์ขนาดเล็กสร้างด้วยดินอย่างแข็ง และดินเผา รวมทั้งพระบูชาสมัยเดียวกันนั้น ในเขตเมืองสุวรรณภูมิเดิมคืออำเภออุททองและกาญจนบุรีกับที่เมืองคูบัว (ราชบุรี) ด้วยถือเป็นพระพิมพ์รุ่นแรกสุดที่สร้างในสกุลศิลปคันธาระรัชสมัยพระเจ้ากนิษฐาธิราชที่ทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ทำการสังคายนาพุทธศาสนาในแคว้นของพระองค์ และ

แล้วธรรมทูตจากแคว้นคันธาระก็ได้ออกเผยแผ่ธรรมไปทั่วอินเดียเหนือ อินเดียใต้ และสุวรรณ-
ภูมิเรา ก่อให้เกิดลัทธิการสร้างพระพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในพุทธศาสนา

การสร้างพระพิมพ์ในระยะแรกมีจุดประสงค์เพื่อให้สามัญชนได้มีสิ่งแทนพระพุทธเจ้าและ
พระโพธิสัตว์ในมหายานไว้กราบไหว้บูชาโดยทั่วถึง ส่วนพระพุทธรูปขนาดใหญ่เป็นของมีค่าสำหรับ
บูชากันในคนชั้นสูง ต่อมาภายหลังเมื่อลัทธิมนตรยานในมหายานรุ่งเรืองขึ้นแล้ว จึงได้เกิดการ
ปลุกเสกบรรจุพลังแห่งเวทมนต์คาถาในพระพิมพ์ ที่สร้างขึ้นถือเป็นส่วน ของพระเครื่อง ของคลังตาม
จตุรอาถรรพ์ คือ เมตตามหานิยม ลาภสักการ แคล้วคลาด และปราบศัตรูกับสรรพอาถรรพ์อื่นๆ
อีกในระยะต่อ ๆ มาจนทุกวันนี้

สรุปแล้ว พระพิมพ์ระยะแรกสร้างขึ้นเพื่อเป็นสิ่งแทนของพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์
ในมหายาน สำหรับกราบไหว้บูชาระลึกถึงพระพุทธคุณ และฝ่ายผู้นับถือหินยานใช้บูชาระลึกถึง
พระพุทธองค์โดยเฉพาะแต่พระองค์เดียว ต่อมาภายหลังเมื่อประมาณ พ.ศ. ๘๐๐ แล้วลัทธิทรัน-
ตระของฮินดูได้มาคลุกเคล้าปะปน เป็นพุทธทรันตระก่อก่อให้เกิดลัทธิมนตรยานขึ้นในพุทธศานามหา-

ยานจึงได้มีการสร้างพระเครื่องเพื่อการอาถรรพ์ไป (พระที่สร้างมากที่สุดก็คือในสุวรรณภูมิ ประเทศไทย ในขณะที่นิยมสร้างกันมากกว่าประเทศใด ๆ ทั้งสิ้น) สำหรับในลัทธิศาสนาอื่นเช่น ชินะ ก็ปรากฏว่าสร้างบ้างแต่น้อยมาก เช่น ที่ขุดพบในอำเภออุทุมพรพิสัย ส่วนในศาสนาฮินดูที่ขุดพบในระยะหลัง ๆ นี้อ้าง แต่ก็น้อยกว่าในพุทธศาสนา

ตามหลักฐานของพระพิมพ์และพระเครื่องนั้น ขณะนี้ได้ขุดพบแล้วทุกกลิ่นของพุทธศาสนาที่แพร่เข้าสู่สุวรรณภูมิ นับแต่ประมาณ พ.ศ. ๖๐๐ (เริ่มมีการสร้างพระพุทธรูป) มาจนถึงความดับสูญของพุทธศาสนาในอินเดีย เมื่อราวประมาณ พ.ศ. ๑๘๐๐ ศูนย์กลางการสร้างพระพิมพ์และพระเครื่องได้มาอยู่ในสุวรรณภูมิแพร่หลายยิ่งกว่าครั้งใด ๆ ในเขตตั้งแต่เหนือสุดและใต้สุดของอาณาจักรไทยปัจจุบัน รวมทั้งประเทศข้างเคียงด้วย

แบบอย่างของพระพิมพ์และพระเครื่องเท่าที่ค้นพบแล้วขณะนี้ แสดงว่าอิทธิพลของพุทธปฏิมาทุกสกุลศิลป์ในอินเดียได้แพร่มาและถ่ายทอดออกมาเป็นพระพิมพ์และพระเครื่องทุกระยะ จากระยะแรกเริ่มของการกำหนดพระพุทธรูปในแคว้นคันธาระ และต่อมาศิลปินเชื้อชาติต่าง ๆ ใน

สุวรรณภูมิ รวมทั้งศิลปินไทยเราก็ก่อสร้างขึ้นตามอิทธิพลแบบอย่างของครูอาจารย์อินเดียแพร่หลาย
มาจนถึงขณะนี้

วัสดุในการสร้างพระพิมพ์และพระเครื่องนั้น มีมากที่สุดนับแต่อัญมณี ทอง เงิน นาก
โลหะผสมอื่น ๆ แกะสลักไม้ ผงต่าง ๆ เซลล์แก้ว กระจกสีแก้ว ฯลฯ และที่แพร่หลายมากที่สุดคือ
ดิน วัสดุต่าง ๆ ดังกล่าวได้เลือกใช้กันแล้วแต่ความเหมาะสมและความต้องการของอาถรรพ์ที่จะ
บรรจุลงในพระพิมพ์และพระเครื่องนั้นแต่ละรายไปไม่เป็นกฎตายตัว โดยเฉพาะพระเครื่องในระยะ
หลังถือเวทมนต์คาถาแห่งอาถรรพ์เป็นของสำคัญเหนือกว่าวัสดุในการสร้าง ถือว่าการสัมผัสภายนอก
มีคุณสมบัติสัมผัสภายในไม่ได้ แต่ทั้งนี้เป็นเรื่องของรสนิยมของแต่ละรายไป หาเป็นเหตุการณ์
เคร่งครัดอย่างใดไม่

การสร้างพระพิมพ์ และพระเครื่องเพื่อการสืบพระศาสนานั้น ได้นิยมกระทำกันในหมู่ชาว
พุทธฝ่ายหินยานโดยเฉพาะ นิยมที่จะสร้างพระพุทธรูปบรรจุไว้ในเจดีย์ต่าง ๆ ถ้าผู้ศรัทธามีฐานะ
สูงมักนิยมสร้าง ๘๔,๐๐๐ องค์ ตามพระธรรมขันธ์หรือบางทีก็สร้างตามอายุ นับเป็นนับเป็นเดือนเป็น

วัน เช่นอายุ ๖๐ ปี สร้าง ๖๐ องค์ หรือถ้าอายุ ๔๐ ปี สร้าง ๔๘๐ องค์ เท่าจำนวนเดือน
ก็มี ถือเป็นการต่ออายุพระศาสนาและการต่ออายุของผู้สร้างพร้อมกันไปด้วย

ส่วนการสร้างพระพิมพ์ และพระเครื่องของชาวพุทธฝ่ายมหายานนั้น เป็นการสร้างเพื่อให้
เป็นมหายานตามหลักเกณฑ์ของปรัชญาธรรมที่ศิลปิน นำมาสร้างเป็นศิลปวัตถุ ประกอบเป็นเจดีย์
ต่างๆมีการสร้างกรุขนาดใหญ่ภายในเจดีย์หรือลึกลงไปใต้เจดีย์ มีภาพเขียนพระพุทธรเจ้าและพระโพธิ
สัตว์ในมหายาน มีพระเครื่องและพระบูชาขนาดต่างๆ บรรจุไว้ให้ครบตามพิธีการฝ่ายลัทธิมหายาน
ฉะนั้น ภายในกรุตามเจดีย์เก่าจึงปรากฏว่ามีพระพิมพ์และพระเครื่องมากมาย และทำเป็นปางต่าง ๆ
ตามพระพุทธรเจ้าในมหายาน เช่น ปางปฐมเทศนา หมายถึงพระไวโรหณะ ปางสมาธิ หมายถึง
พระอมิตาภะ ปางประทานพร พระรัตนสัมภาวะ ปางอุ้มบาตรหรือถือหม้อน้ำมนต์ พระอโมฆะ
สิทธิ ปางมารวิชัย พระอโศกภายใน เป็นต้น

อย่างไรก็ดีการบรรจุพระพิมพ์หรือพระเครื่อง ย่อมก่อให้เกิดอานิสงส์ ต่อพุทธศาสนาตาม
แรงศรัทธาเป็นสาระอย่างใหญ่หลวง นอกจากนั้นแล้วยังจะแสดงให้เห็นชนชั้นหลังผู้ที่พบเห็นพระพิมพ์
และพระเครื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ในกาลข้างหน้า ได้ซาบซึ้งถึงสกุลศิลปในพุทธลักษณะของพระพิมพ์

และพระเครื่องของสมัยที่ทำการบรรจุนั้นปรากฏเป็นสายวัฒนธรรมทางวัตถุ เพื่อการสืบต่อมรดก
วัฒนธรรมที่เราชาวพุทธควรจะได้กระทำกันเป็นอย่างยิ่ง

ท่านทำบุญอย่างไรจึงจะได้กุศลแรง

พระกริ่งพุทธทักษิณมิ่งมงคล ได้จัดสร้างขึ้นอย่างถูกต้องครบถ้วนตามพิธีการ และกระทำ
ทำการพุทธาภิเษกและปลุกเสกโดยพระคณาจารย์ (เกจิอาจารย์) ผู้ทรงคุณ ซึ่งทางคณะกรรมการ
ก่อสร้างพระพุทธรูปและปรับปรุงเขากง ได้คัดเลือกแล้ว เพื่อให้เป็นสวัสดิมงคลและเกิดผลพุทธา-
นุภาพแก่ผู้ที่นำไปบูชา บัดนี้คณะกรรมการได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่ออกทุนทรัพย์
สมทบทุนร่วมการกุศลก่อสร้างพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลและปรับปรุงพุทธอุทยานเขากงได้บูชา ดังนี้

ผู้สมทบทุน	๕๐ บาท	ได้พระกริ่ง สัมฤทธิ์	๑ องค์
ผู้สมทบทุน	๒๐๐ บาท	ได้พระกริ่ง เงิน	๑ องค์
ผู้สมทบทุน	๑,๐๐๐ บาท	ได้พระกริ่ง นาก	๑ องค์
ผู้สมทบทุน	๕,๐๐๐ บาท	ได้พระกริ่ง ทอง	๑ องค์

นอกจากนี้แล้วผู้ที่สมทบทุนร่วมกุศลตั้งแต่ ๑๐๐๐ บาทขึ้นไป จะได้จารึกนามในแผ่น
จารึกหินอ่อนที่ฐานพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลอีกด้วย

ท่านต้องการพระเครื่องของขลังที่ถูกต้องตามตำหรับพิธีการ และเกิดผลพุทธานุภาพควรร
รับร่วมการกุศลสมทบทุนการก่อสร้าง ซึ่งนอกจากจะเป็นการสืบต่อพระพุทธศาสนาอันสำคัญยิ่งนี้
แล้ว ท่านยังจะได้พระเครื่องเพื่อสวัสดิมงคลคุ้มครองตัวท่านด้วย

ต้องการร่วมการกุศลสร้างพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลและพุทธอุทยานเขากง โปรด
ติดต่อได้ที่อำเภอและจังหวัดทั่วพระราชอาณาจักร

พระอาจารย์ปลุกเสก

ลำดับ	นาม	วัด	อำเภอ	จังหวัด	หมายเหตุ
๑	พระราชรัตนโมลี	แหลมทราย	เมือง	สงขลา	เจ้าคณะจังหวัดสงขลา
๒	พระระณังควินัยมุนีวงศ์	อุปนนทาราม	เมือง	ระนอง	เจ้าคณะจังหวัดระนอง
๓	พระวรพจน์ปัญญาจารย์	อรัญญิกาวาส	เมือง	ชลบุรี	หลวงพ่อวัดป่า
๔	พระครูกรุกกิจจานุการ	ไชยธาราราม	เมือง	ภูเก็ต	หลวงพ่อวัดฉลอง
๕	พระครูวิสัยโสภณ	ราษฎร์บูรณะ	โคกโพธิ์	ปัตตานี	หลวงพ่อทิม วัดช้างให้
๖	พระครูอุดมเวทวรคุณ	ท่าแห่น	แม่ทะ	ลำปาง	หลวงพ่อเมือง
๗	พระครูโพธิสารประสาธน์	โพธิสัมพันธ์	บางละมุง	ชลบุรี	
๘	พระครูพิทักษ์วิหารกิจ	ราชันคตา	พระนคร	พระนคร	พระอาจารย์สา
๙	พระอาจารย์นำ แก้วจันทร์	คอนศาลา	ควนขนุน	พัทลุง	

พระพิธีธรรมสวดพุทธาภิเษก
ท่านเจ้าคณะจังหวัดภูเก็ตรับจัดให้ ๘ รูป

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง ถนนพหลโยธิน พระนคร โทร. ๗๑๔๖๔
นายวงษ์ ช่อวิเชียร ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๐๙

